

ROZDZIAŁ I CHARAKTERYSTYKA LOKALNEJ GRUPY RYBACKIEJ JAKO JEDNOSTKI ODPOWIEDZIALNEJ ZA REALIZACJĘ LSROR

1.1 NAZWA I DATA WPISU DO KRAJOWEGO REJESTRU SĄDOWEGO I NUMER W TYM REJESTRZE;

Stowarzyszenie: Lokalna Grupa Rybacka „Wodny Świat” zostało wpisane do Rejestru Stowarzyszeń, Innych Organizacji Społecznych i Zawodowych, Fundacji oraz Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej **23 września 2009 roku** pod nr **0000337838**.

1.2 OPIS PROCESU BUDOWANIA PARTNERSTWA

Kuluarowe rozmowy na temat utworzenia lokalnej grupy rybackiej na tym obszarze rozpoczęły się z początkiem 2009 roku, brakowało jednak lidera, który wzięłby na siebie ciężar tzw. papierowej roboty. W dniu 6 lipca 2009 roku odbyło się pierwsze spotkanie informacyjne na temat 4 osi priorytetowej Programu Operacyjnego RYBY 2007 – 2013 zorganizowane przez Wydział Rozwoju Powiatu Sulęcińskiego i Departament Rolnictwa, Środowiska i Rozwoju Wsi Urzędu Marszałkowskiego w Zielonej Górze. Na spotkaniu pracownicy Urzędu Marszałkowskiego przybliżyli zaproszonym gościom podstawy program, zasady tworzenia lokalnych grup rybackich oraz metody realizacji lokalnej strategii rozwoju obszarów rybackich (LSROR). Obecni na spotkaniu przedstawiciele lokalnych przedsiębiorców, Nadleśnictw, włodarze gmin oraz przedstawiciele sektora rybactwa wyrazili chęć utworzenia takiej LGR na terenie ośmiu sąsiadujących gmin: Krzeszyc, Lubniewic, Łagowa, Lubrzy, Torzymia, Ośna Lubuskiego, Słońska i Sulęcina. Nie trzeba było długo czekać już 16 lipca 2009 roku z inicjatywy Powiatu Sulęcińskiego oraz odbyło się zebranie założycielskie stowarzyszenia w którym udział wzięły 34 osoby, na zebraniu uchwalono statut, wybrano władze stowarzyszenia i nazwę: „Wodny Świat”. Nazwa wywodzi się z Lokalnej Strategii Rozwoju Krainy Szlaków Turystycznych przygotowanej przez lokalną grupę działania (KST-LGD) działającą na tym obszarze od marca 2008 roku.

Utworzenie LGR na tym terenie było więc naturalną konsekwencją długoletniej współpracy w/w gmin czy to w strukturach wspornego stowarzyszenia „Kraina Szlaków Turystycznych –

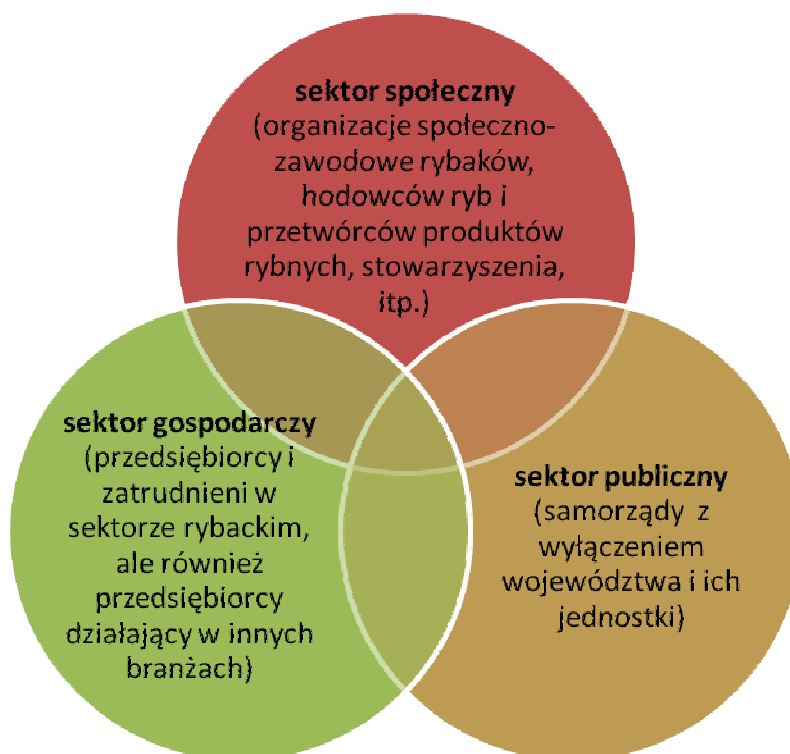
Lokalna Grupa Działania”, czy też Turystycznego Związku Gmin z siedziba w Lubniewicach i Celowego Związku Gmin z siedzibą w Długoszynie (gmina Sulęcín).

Proces tworzenia strategii powierzono lokalnej grupie działania (KST-LGD), a przygotowaniem wniosku i zebraniem niezbędnych załączników zajął się Wydział Rozwoju Powiatu Sulęcińskiego. Prace nad strategią odbywały się równoległe z trwającymi

szkoleniami i warsztatami organizowanymi przez Zarząd „Wodnego Świata”, Zarząd Krajny Szlaków Turystycznych oraz Stowarzyszenie Agrolinia:

1. W dniach 18 i 27 sierpnia oraz 08 września i 08 października odbyły się szkolenia w zakresie korzystania z pomocy w ramach Osi 4 *Zrównoważonego rozwoju obszarów zależnych od rybactwa* Programu Operacyjnego *Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007-2013*. Zostały one przeprowadzone przez dwóch prelegentów ze Stowarzyszenia Agrolinia Pana Adama Futymskiego oraz Marka Sztarka.
2. We wrześniu i październiku przeprowadzono pierwszy sondaż ankietowy
3. W dniu 12 listopada w Słońsku oraz 18 listopada w Łagowie odbyły się warsztaty strategiczne, na których przeprowadzono analizę SWOT
4. W listopadzie drugi sondaż ankietowy, mający na celu wyłonienie najważniejszych przedsięwzięć planowanych do realizacji w ramach strategii.

Na bieżąco prowadzona była kampania promująca nowopowstałe stowarzyszenie w rezultacie Lokalną Grupę Rybacką „Wodny Świat” tworzy 58 członków z terenu ośmiu gmin, z czego ..... osób prowadzi działalność w sektorze rybackim.

Członków Lokalnej Grupy Rybackiej można podzielić na trzy grupy:

- ❖ jednostki samorządu terytorialnego (z wyłączeniem samorządu województwa) i ich jednostki organizacyjne, tzw. **sektor publiczny**;
- ❖ przedsiębiorcy i zatrudnieni w sektorze rybackim, ale również przedsiębiorcy działający w innych branżach – **sektor gospodarczy**;
- ❖ organizacje pozarządowe posiadające numer KRS, osoby fizyczne – na co dzień nie są związane z żadnym stowarzyszeniem, ale zaangażowane w sprawy regionu i chętnie włączające się w różnego rodzaju inicjatywy społeczne oraz nieformalne stowarzyszenia mieszkańców wsi - **sektor społeczny**.

Członkowie lokalnej grupy rybackiej „Wodny Świat”					
Lp	Nazwisko i imię/nazwa członka	Sektor	Imię i nazwisko osoby reprezentującej/nazwa reprezentowanej instytucji, organizacji, podmiotu	Rodzaj prowadzonej działalności	Funkcja w strukturze LGR
1.	Gmina Ośno Lubuskie	Publiczny	Małgorzata Wołodźko	Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2001 r. Nr 142 poz.1591 ze zm.)	Członek

2.	Gmina Lubniewice	Publiczny	Jan Walczak	Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2001 r. Nr 142 poz.1591 ze zm.)	Skarbnik
3.	Gmina Lubrza	Publiczny	Eugeniusz Chamarczuk	Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2001 r. Nr 142 poz.1591 ze zm.)	Członek
4.	Gmina Krzeszyce	Publiczny	Małgorzata Czarnačka	Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2001 r. Nr 142 poz.1591 ze zm.)	Członek
5.	Gmina Słońsk	Publiczny	Beata Sroka	Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2001 r. Nr 142 poz.1591 ze zm.)	Członek Komitetu
6.	Gmina Sulęcın	Publiczny	Zbigniew Gruca	Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2001 r. Nr 142 poz.1591 ze zm.)	Członek Komitetu
7.	Gmina Torzym	Publiczny	Ryszard Stanulewicz	Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2001 r. Nr 142 poz.1591 ze zm.)	Członek
8.	Gmina Łągów	Publiczny	Agnieszka Ciernioch	Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2001 r. Nr 142 poz.1591 ze zm.)	Prezes
9.	Powiat Sulęciński	Publiczny	Monika Kononowicz	Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. z 2001 r. Nr 142 poz. 1591 ze zm.)	Członek Zarządu
10.			Morkowski Henryk		

11.	Ochotnicza Straż Pożarna, Krzeszyce	Spoleczny	Tokarczuk Henryk	Działa na obszarze objętym Lokalną Strategią Rozwoju Lokalnej Grupy Rybackiej „Wodny Świat”	
12.			łowigus Krzysztof		
13.	Suszek-Kluszczyk Edyta	Spoleczny	—	osoba fizyczna	
14.	Szczepańska Natalia	Spoleczny	—	osoba fizyczna	
15.	Stowarzyszenie Kraina Szlaków Turystycznych -LGD	Spoleczny	Wdowiak Agata	Działa na obszarze objętym Lokalną Strategią Rozwoju Lokalnej Grupy Rybackiej „Wodny Świat”	
16.	Hajkowicz Małgorzata	Spoleczny	—	osoba fizyczna	
17.	Cyrta Tadeusz	Spoleczny	—	osoba fizyczna	
18.	Stachowiak Ryszard	Spoleczny	Prezes PZW	Działa na obszarze objętym Lokalną Strategią Rozwoju Lokalnej Grupy Rybackiej „Wodny Świat”	
19.	Kołodziejczyk Paweł	Spoleczny	—	osoba fizyczna	
20.	Zakrzewski Andrzej	Spoleczny	—	Członek PZW	

21.	Kliszewski Roman	Spoteczny	—	osoba fizyczna	
22.	Górzyńska Agata	Spoteczny	—	osoba fizyczna	
23.	Chojnacki Damian	Spoteczny	—	osoba fizyczna	
24.	Czopek Grzegorz	Spoteczny	—	osoba fizyczna	
25.	Trojanowski Aleksander	Spoteczny	—	osoba fizyczna	
26.	Zwarycz Adam	Spoteczny	—	osoba fizyczna	
27.	Kalbarczyk Czesław	Spoteczny	—	osoba fizyczna	
28.	Saja Ryszard	Spoteczny	—	osoba fizyczna	
29.	Maszoński Marek	Spoteczny	—	Nadleśnictwo Sulęcín	
30.	Warwas-Dyzmańska Katarzyna	Spoteczny	Związek Wędkarski "Amur" w Torzymiu	Działa na obszarze objętym Lokalną Strategią Rozwoju Lokalnej Grupy Rybackiej „Wodny Świat”	
31.	Tomkowiak Piotr	Spoteczny	—	Członek PZW	

32.	Stowarzyszenie „Nasz Ogólniak”	Spoteczny	Ejchart Dariusz	Działa na obszarze objętym Lokalną Strategią Rozwoju Lokalnej Grupy Rybackiej „Wodny Świat”	
33.	Stańczyk Janusz	Spoteczny		Członek PZW	
34.	Pajęcki Piotr	Spoteczny		osoba fizyczna	
35.	Ejgerd Janusz	Spoteczny		osoba fizyczna	
36.	Chomicz Wiesław	Spoteczny		osoba fizyczna	
37.	Potopowicz Anatol	Spoteczny		osoba fizyczna	
38.	Matelski Sławomir	Spoteczny	PZW Okręg Gorzów Wlkp.	Działa na obszarze objętym Lokalną Strategią Rozwoju Lokalnej Grupy Rybackiej „Wodny Świat”	
39.	Maciołek Bogusław	Spoteczny	-	osoba fizyczna	
40.	Walczak Jan	Spoteczny	-	osoba fizyczna	
41.	Michał Deptuch	Spoteczny	-	osoba fizyczna	
42.	Michalak Mieczysław	Spoteczny	Pełnomocnik E. Kita	osoba fizyczna	

43.	Malak Michał	Spółeczny	Członek PZW	osoba fizyczna	
44.	Rosiński Krzysztof	Publiczny			
45.	Maśluk Marcin	Gospodarczy	Rodzinne Gospodarstwo Rolno-Rybackie ZMDA Maśluk		
46.	Maśluk Zenon	Gospodarczy	Rodzinne Gospodarstwo Rolno-Rybackie ZMDA Maśluk		
47.	Kościółek Piotr	Gospodarczy	Gospodarstwo Rolno-Stawowe "Łęcza" M. E. Hoffman		
48.	Hoffman Marek	Gospodarczy	Gospodarstwo Rolno-Stawowe "Łęcza" M. E. Hoffman		
49.	Mielcarek Krzysztof	Gospodarczy	Gospodarstwo Rolno-Stawowe "Łęcza" M. E. Hoffman		
50.	Hoffam Edyta	Gospodarczy	Gospodarstwo Rolno-Stawowe "Łęcza" M. E. Hoffman		
51.	Mieleszko Kamil	Gospodarczy	Ośrodek „Kormoran”		
52.	Mieleszko Krzysztof	Gospodarczy	Ośrodek „Kormoran”		
53.	Kita Elżbieta	Gospodarczy			
54.	Zaporowski Dariusz	Gospodarczy			

55.	Chuderski Kazimierz	Gospoda rczy			
56.	Rybczyński Zbigniew	Gospoda rczy			

W skład Komitetu wchodzi od 12 do 16 osób w tym przewodniczący, wiceprzewodniczący i sekretarz . W przypadku zmniejszenia się liczby członków Komitetu poniżej 12 osób w trakcie trwania kadencji, Zarząd zwołuje Walne Zebranie w celu odbycia wyborów uzupełniających. Do wyłącznych kompetencji należy Komitetu należy wybór operacji, które mają być realizowane w ramach opracowanej przez Stowarzyszenie LSROR.

LP.	IMIĘ I NAZWISKO CZŁONKA/ OSOBY REPREZENTUJĄCEJ CZŁONKA	NAZWA REPREZENTOWANEGO CZŁONKA/PARTNERA	REPREZENTOWANA GMINA	REPREZENTOWANY SEKTOR
1.	Henryk Tokarczuk	Ochotnicza Straż Pożarna, Krzeszyce	Krzeszyce	Społeczny
2.	Piotr Pajęcki	-	Lubrza	Społeczny
3.			Lubniewice	
4.	Bogusław Maciołek	-	Łągów	Społeczny
5.	Małgorzata Wołodźko	Gmina Ośno Lub.	Ośno Lub.	Publiczny

6.	Marcin Maśluk	Rodzinne Gospodarstwo Rolno-Rybackie ZMDA Maśluk	Ośno Lub.	Gospodarczy
7.	Beata Sroka	Gmina Sońsk	Słońsk	Publiczny
8.	Zbigniew Gruca	Gmina Sulęcín	Sulęcín	Publiczny
9.	Krzysztof Mielezko	-	Sulęcín	Gospodarczy
10.	Kamil Mielezko	Ośrodek "Kormoran"	Sulęcín	Gospodarczy
11.	Piotr Kościółek	Gospodarstwo Rolno-Stawowe "Łęcza" M. E. Hoffman	Sulęcín	Gospodarczy
12.	Katarzyna Warwas- Dyzmańska	Związek Wędkarski "Amur" w Torzymiu	Torzym	Społeczny
13.	Agata Wdowiak	Stowarzyszenie Kraina Szlaków Turystycznych – Loklna Grupa Działania	Torzym	Społeczny
14.	Piotr Tomkowiak	PZW	Gorzów	Społeczny
15.				Społeczny z PZW

16.				

.....% składu Komitetu stanowią osoby zameldowane na obszarze objętym LSROR. 50% komitetu stanowią przedstawiciele sektora rybactwa.

Udział procentowy członków organu decyzyjnego LGR w poszczególnych sektorach:

	IŁOŚĆ OSÓB REPREZENTUJĄCYCH	UDZIAŁ PROCENTOWY
	DANY SEKTOR	
SEKTOR PUBLICZNY		
SEKTOR SPOŁECZNY		
SEKTOR GOSPODARCZY		

ROZDZIAŁ II OPIS OBSZARU OBJĘTEGO LSROR WRAZ Z UZASADNIENIEM JEGO WEWNĘTRZNEJ SPÓJNOŚCI

2.1 WYKAZ GMIN WCHODZĄCYCH W SKŁAD LGR WRZA Z OKREŚLENIE LICZBY MIESZKAŃCÓW

W skład obszaru objętego LSROR wchodzi osiem gmin zlokalizowanych w północnej części województwa lubuskiego:

- gminy: **Krzeszyce, Lubniewice, Sulęcín, Torzym, Krzeszyce** (powiat sulęciński);
- gmina: **Ośno Lubuskie** (powiat słubicki);
- gminy: **Łągów i Lubrza** (powiat świebodziński).

Lp.	Gmina	Podział administracyjny	Powierzchnia w km ²	Liczba mieszkańców	Gęstość zaludnienie
1.	Krzeszyce	Brzozowa-Brzozówka, Czartów, Dębokierz, Dzierżążna, Karkoszków, Kołczyn, Krasnołęg-Piskorzno-Świętojańsko, Krępiny, Krzemów-Łukomin, Krzeszyce, Łągów, Rudnica, Malta, Marianki, Maszków-Rudna, Muszkowo, Przemów, Studzionka, Zaszczytowo	194	4 605	23,55
2.	Lubniewice	Glisno, Jarnatów, Rogi	130	3 113	23,95
3.	Słońsk	Budzigniew, Chartów, Głuchowo, Grodzisk, Jamno, Lemierzyce, Lubomierzycko, Ownice, Polne, Przyborów, Słońsk	159	4 878	30,60

4.	Sulęcín	Brzeźno, Długoszyn, Drogomin, Grochowo, Małuszów, Miechów, Ostrów, Rychlik, Trzebów, Trzemeszno Lub., Tursk, Wielowieś, Zarzyń, Żubrów	320	16 241	50,79
5.	Torzým	Bargów, Bielice, Bobrówko, Boczków, Dębrznica, Drzewce, Drzewce-Kolonia, Garbicz, Gądków Mały, Gądków Wielki, Grabów, Koryta, Komnaty, Lubin, Lubów, Mierczany, Pniów, Przęślice, Tarnawa Rzepińska, Galewice, Wystok	375	6 900	18,45
6.	Lubrza	Boryszyn, Bucze, Buczyna, Lubrza, Mostki, Nowa Wioska, Przełazy, Staropole, Zagórze	122	3446	27,96
7.	Łągów	Gronów, Jemiołów, Kosobudz, Kłodnica, Niedźwiedz, Pożrzadło, Sieniawa, Toporów, Łągów, Łągówek, Żelechów	199	5 226	26,31
8.	Ośno Lub.	Grabno, Gronów, Lubień, Połęcko, Sienno, Smogóry, Świniary, Trześniów	198	6451	32,45
RAZEM:			1697	50860	29,93

Źródło: GUS stan na 31.12.2008

2.2 UWARUNKOWANIA PRZESTRZENNE (mapa), GEOGRAFICZNE, PRZYRODNICZE, HISTORYCZNE I KULTUROWE ZE SZCZEGÓLNYM UWZGLĘNIENIEM DZIAŁALNOŚCI RYBACKIEJ

Obszar objęty jest spójny terytorialnie pod względem geograficznym. Gminy wchodzące w skład LGR sąsiadują ze sobą i są położone w jednym historycznie ukształtowanym obszarze, a ich rozwój społeczny i ekonomiczny przebiega podobnie.

Omawiany obszar zlokalizowany jest w północnej części województwa lubuskiego. Jego łączna powierzchnia wynosi 1697 km². Teren położony jest na Pojezierzu Lubuskim (w tym również na Pojezierzu Łagowskim), na Równinie Torzyskiej i w Kotlinie Gorzowskiej. Cechy charakterystyczne obszaru to liczne pofałdowania terenu (pagórki, wzgórza, wały, doliny, wąwozy), niewielkie jeziora rynnowe oraz liczne lasy (zwłaszcza bukowe).

Urozmaicona rzeźba terenu tworząca krajobraz falisty to przede wszystkim efekt działalności lodowca. Obszar obfituje w pradoliny, pasy wysoczyzn moreny czołowej z przewagą wzgórz sandrowych. To teren z partiami o charakterze pagórkowym z siecią pradolin i bruzd rynnowych. Na rzeźbę składają się niskie pagórki lub wały o wyrównanej wierzcholinie i łagodnych stokach oraz rozdzielające ją liczne obniżenia w formie niecek, rynien polodowcowych i drobnych rozcięć dolinnych. Najwyższe wzniesienie znajduje się w gminie Łagów (Bukowiec – 227 m n.p.m.).

Cały obszar charakteryzuje się dużym zalesieniem. Lasy zlokalizowane na terenie 8 gmin są niezwykle bogate w zwierzynę i runo leśne. Lasy zajmują 92841,5 ha powierzchni gmin, co stanowi ok. 55% omawianego obszaru. Jest to jeden z najbardziej lesistych i najczystszych regionów kraju zwany często „Zielonymi Płucami Polski” szczególnie atrakcyjny ze względu na różnorodność ekosystemów i dostępność kompleksów leśnych przez cały rok. Lasy na terenie obszaru to głównie drzewostan bukowy i sosnowy. W okolicach Nowej Wioski (gmina

Lubrza) znajduje się również las dębowy oraz torfowiska. Zainteresowanie budzą również liczne fragmenty krajobrazu objęte ochroną przyrody.

Park Narodowy „Ujście Warty” – jedyny park narodowy w całości zlokalizowany na terenie województwa lubuskiego. Został utworzony 1 lipca 2001 roku. Położony jest w historycznej delcie ujścia Warty do Odry. Park obejmuje 8 037,59 ha powierzchni, głównie podmokłych, zalewowych łąk i pastwisk oraz powierzchni leśnej 81,73 ha. Jest to niezwykle cenny obszar ze względu na interesującą roślinność oraz liczne występowanie ssaków, a przede wszystkim ptaków wodnych i błotnych (ok. 245 gatunków). W Parku Narodowym „Ujście Warty” spotkać można m.in. wodniczkę, derkacza, rycyka, żurawia, bąka, bączka czy rybitwę czarną. To również teren obfitujący w liczne gatunki ryb (ukleja, leszcz, karp, płoć, szczupak, okoń, lin, sandacz itd.);

Park Krajobrazowy Ujście Warty – obejmuje ochroną ujściowy odcinek doliny Warty oraz ponad 30-kilometrowy fragment doliny Odry na terenie gmin Boleszkowice, Kostrzyn, Witnica, Górzycy, Słońsk i Krzeszyce;

Łagowski Park Krajobrazowy – utworzony w 1985 roku dla zachowania walorów krajobrazowych i przyrodniczych Pojezierza Łagowskiego; położony na granicy moreny czołowej i obszaru sandrowego; park obfituje w liczne wzgórza porośnięte lasami bukowymi, łąki z bogatą roślinnością oraz liczne jeziora;

Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy „Uroczysko Ośniańskich Jezior” – obejmuje rynnę dziewięciu jezior oraz otaczający ją krajobraz polno-leśny;

Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy „Uroczysko Lubniewsko” – utworzony w 1993 roku w celu zachowania w stanie naturalnym jeziora Lubniewsko, jego skarp nabrzeżnych oraz otaczających je lasów;

Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy „Uroczysko Doliny Lenki” – dolina rzeki Lenki z krajobrazem polno-leśnym;

Rezerwat Dolina Postomii – rezerwat chroni lasy gradowe i łąkowe; flora roślin naczyniowych rezerwatu liczy prawie 200 gatunków;

Rezerwat Przyrody Janie im. Włodzimierza Korsaka – rezerwat utworzony w 1984 roku w celu zachowania zarastającego jeziora Janie z charakterystyczną roślinnością wodną i bagienną, będącego ostoją licznych gatunków ptaków wodnych;

Rezerwat Leśny „Lemierzyce” – rezerwat chroniący wielogatunkowy las liściasty (głównie drzewostan bukowy; występuje też klon, jawor, wiąz polny, grab, lipa drobnolistna itd.);

Rezerwat Florystyczno-Torfowy „Pniewski łąg” – torfowisko porośnięte brzozaami i sosnami;

Rezerwat Florystyczno-Ornitologiczny „Nad Jeziorem Trześniowskim” – rezerwat położony na zachodnim brzegu jeziora; jego celem jest zachowanie naturalnego lasu bukowego (wiek drzew dochodzi do 130 lat);

Rezerwat Florystyczny „Buczyny łągowskie” – utworzony ze względu na potrzebę zachowania fragmentu lasu bukowego z domieszką innych gatunków drzew;

Międzyrzecki Rejon Umocniony – zimowisko nietoperzy (ok. 20 tysięcy osobników); w północnej części podziemia został utworzony rezerwat nietoperzy „Nietoperek”, gdzie zimuje około 12 gatunków nietoperzy;

Na terenie objętym LSROR znajduje się również wiele obszarów chronionego krajobrazu, m.in. **„Gorzowsko-Krzyszczka Dolina Warty”, „Ośniańska Rynna z Jeziorem**

Radachowskim”, „Pojezierze Lubniewicko-Sulecińskie”, „Dolina Ilanki”, „Puszcza nad Pliszką”.

Obszar obfituje również w liczne pomniki przyrody ożywionej i nieożywionej (np. drzewa, głazy narzutowe), inne obiekty i obszary cenne przyrodniczo oraz użytki ekologiczne.

Jednym z ważniejszych czynników tworzących krajobraz omawianego obszaru są wody powierzchniowe. Swą nazwę Lokalna Grupa Działania „Wodny Świat” zawdzięcza licznym zbiornikom i ciekom wodnym stwarzającym możliwości do uprawiania sportów, wędkowania i wypoczynku. Ten stosunkowo niewielki teren charakteryzuje się ogromnym zróżnicowaniem środowiska wodnego.

Dość często (zwłaszcza na terenie gminy Ośno Lub.) występują jeziora pochodzenia polodowcowego. Są to głównie jeziora rynnowe.

Jezioro Lubiąż – jedno z największych jezior na omawianym obszarze; akwen urozmaicony wieloma półwyspami, zatokami i przesmykami; to również jedno z najciekawiej zagospodarowanych jezior pod względem turystycznym; w zbiorniku amatorzy ryb poszukują sandacza, karpia, lina, szczupaka, a także okonia, tołpygi pstrej, węgorza, amura białego oraz sumy;

Jezioro Radachowskie – zbiornik rynnowy o nieregularnym kształcie; jezioro bardzo urozmaicone pod względem ichtiologicznym (19 gatunków); naliczniej występuje tu karp, ale spotkać można również płoć, leszcza, sandacza, okonia, szczupaka, sumy, węgorza, lina, amura białego i tołpygę pstrą.

Jezioro Lubniewsko – to jeden z najpiękniejszych akwenów terenu LGR „Wodny Świat”; otoczony ze wszystkich stron wysokimi wzgórzami morenowymi posiada kilka stałych i okresowych dopływów powierzchniowych, jezioro o długości prawie 5 kilometrów;

Jezioro Buszenko – zlokalizowane w północnej części Łagowskiego Parku Krajobrazowego; akwen położony najwyżej w województwie lubuskim; nie posiada żadnych dopływów, zasilany jest głównie przez wody podziemne; jezioro znane jest ze względu na okazy ryb, które można w nim złowić (leszcze, liny, wzdręgi, a także węgorze);

Jezioro Buszno – jezioro niezwykle czyste i głębokie; położone na Poligonie Wędrzyn na terenie Łagowskiego Parku Krajobrazowego; akwen słynie z ogromnych okoni, choć można łowić w nim również leszcze, płocie, szczupaki, wzdręgi, liny i węgorze;

Jezioro Gądkowskie Duże – zlokalizowane w gminie Torzym; płytkie jezioro znajdujące się na trasie dawnego koryta rzeki Pliszki, która obecnie stanowi jedyny odpływ i główny dopływ zbiornika; jezioro znane jest wśród wędkarzy przede wszystkim ze względu na łowisko sandacza, ale także karpia, płoci, uklei, kietbiu oraz karasia;

Jezioro Krajnik – to bardzo głęboki akwen o kształcie zbliżonym do okręgu i wyjątkowo zróżnicowanym rybostanie (płoc, leszcz, wzdręga, szczupak, lin, sum, karp, węgorz);

Jezioro Malcz Południowy – położone na terenie Poligonu Wędrzyn, akwen bardzo urozmaicony o liczny zatoczkach i półwyspach oraz stromych brzegach;

Jezioro Malcz Północny – zbiornik szczególnie atrakcyjny ze względów ichtiologicznych; składa się z dwóch basenów – zachodniego i wschodniego; to jedno z najczystszych jezior w całym województwie lubuskim; można tu złowić ponad 4-kilogramowe leszcze, gruntową płoc 2-kilogramowe okonie; jezioro słynie też z dużych szczupaków oraz węgorzy;

Jezioro Trześniowskie – jezioro rynnowe położone na Pojezierzu Łagowskim, to jedno z najgłębszych jezior w Polsce (58 m); jedyne w środkowo-zachodniej Polsce stanowisko troci jeziorowej;

Jezioro Łagowskie – akwen dawniej stanowiący część Jeziora Trześniowskiego, powstało wskutek sztucznego przedzielenia;

Jezioro Reczynek – jezioro położone w centrum miejscowości Ośno Lub.; zagospodarowane pod względem turystycznym;

Inne zbiorniki atrakcyjne ze względów turystycznych i ichtiologicznych: **Jezioro Niestysz** (gmina Lubrza), **Jezioro Garbicz**, **Jezioro Karasienko**, **Jezioro Kręcko**, **Jezioro Ratno**, **Jezioro Rzepinko**, **Jezioro Wilcze** (gmina Torzym), **Jezioro Jarnatowskie**, **Jezioro Krzywe Duże** (gmina Lubniewice), **Jezioro Bobrze**, **Jezioro Czarne**, **Jezioro Dziary** (gmina Łagów), **Jezioro Czyste Wielkie**, **Jezioro Lubieńskie Duże**, **Jezioro Imielno**, **Jezioro Grzybno** (gmina Ośno Lub.), **Jezioro Ostrowicko**, **Jezioro Ostrowskie** (gmina Sulęcín).

Warta – prawobrzeżny dopływ Odry;

Kanał Postomski – lewobrzeżny dopływ Warty; bierze swój początek z Jeziora Glinik w powiecie gorzowskim;

Łęcza (Ośnianka, Lenka) – lewobrzeżny dopływ Kanału Postomskiego; rzeka IV rzędu; wypływa z terenów bagiennych między Rzepinem a Ośnem Lubuskim. Na całkowitej długości (26 km) płynie na terenie gmin Ośno Lub. i Słońsk. Powierzchnia zlewni wynosi 247,5 km²;

Lubniewka (Lubna, Lubnia) – rzeka bardzo zróżnicowana na całej długości, ze względu na charakter cieków występują tu różne gatunki ryb na poszczególnych jego odcinkach; rzeka przepływa przez cztery akweny (Lubniewsko, Lubiąż, Krajnik, Janie);

Pliszka – prawostronny dopływ Odry; długość rzeki wypływającej obecnie z Jeziora Malcz Północny wynosi 67,9 km; można tu napotkać niezwykle okazałe pstrągi tęczowe;

Ilanka – rzeka III rzędu; prawobrzeżny dopływ Odry; całkowita długość rzeki wynosi 57,9 km, szerokość – 4-5 m; w znacznych ilościach występuje tu okoń, szczupak, płoć oraz pstrąg potokowy;

Gmina Słońsk znajduje się w dorzeczu Odry. Cały obszar gminy charakteryzuje się gęstą i zróżnicowaną siecią hydrograficzną. Na jej terenie obok rzek znajdują się liczne starorzecza, oczka wodne i tereny podmokłe.

Warto wspomnieć, że na terenie gminy Łągów (w pobliżu miejscowości Łągówek) występują wody geotermalne, zmineralizowane o składzie chlorkowo-sodowym i bromkowo-borowym z osadów jurajskich, które mają szansę stać się podstawą rozwoju turystyki uzdrowiskowej.

Ciekawą atrakcją regionu stanowi **Lubrzański Szlak Kajakowy**.

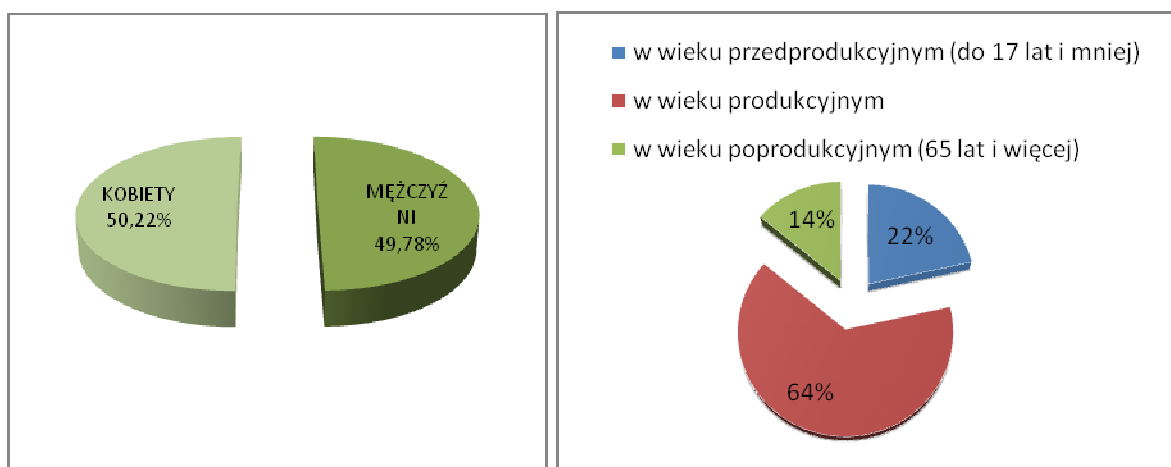
Opisane wyżej warunki sprzyjają rozwojowi gospodarki rybackiej na tym terenie. ....

Obszar znajduje się pod wyraźnym wpływem klimatu atlantyckiego. Klimat kształtowany jest przez napływające z zachodu masy powietrza morsko-wilgotnego i podzwrotnikowego oraz w mniejszym stopniu polarno-kontynentalnego ze wschodu i arktycznego z północy. Duża ilość kompleksów leśnych przyczynia się do podwyższenia opadów i wilgotności oraz do zmniejszenia amplitud temperatury w stosunku do terenów bezleśnych. Dzięki temu na obszarze objętym LSROR odnotowuje się małą ilość dni bez opadów w roku (średnio 194). Cechą charakterystyczną regionu jest częstsze niż w innych miejscach w Polsce występowanie dni ciepłych z pogodą pochmurną oraz z opadami (średnio 124,6 dni w roku). Roczne sumy opadów atmosferycznych wahają się od 550 do 650 mm.

Znaczna większość mieszkańców omawianego obszaru to ludność napływowa. Tym samym nie łączy ich wspólna historia, brakuje im również wspólnych korzeni. Konglomerat tradycji i kultur powstały na terenie działania LGR tworzy swoisty tygiel, który dopiero teraz buduje własną wspólną historię i tradycję. Brak spójności historycznej przeradza się w spójność opartą na wspólnie podejmowanych inicjatywach mających na celu rozwijanie i promowanie stosunkowo młodej tradycji lokalnej.

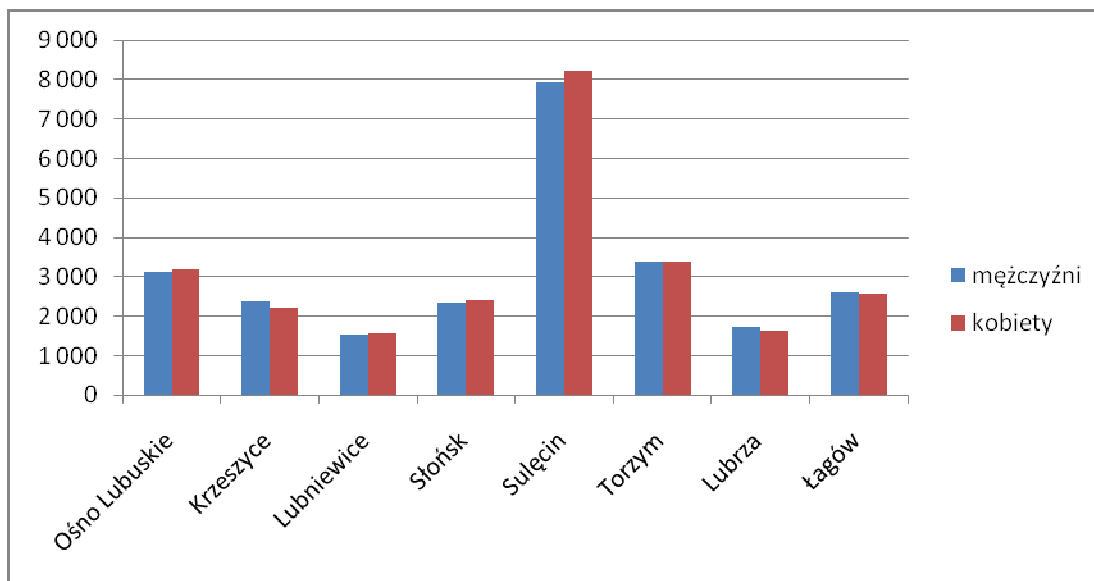
Obszar objęty zasięgiem LSROR to jeden z najatrakcyjniejszych pod względem turystycznych regionów Ziemi Lubuskiej obfitujący w liczne wody i lasy. Szczególne walory przyrodnicze mają największy wpływ na rozwój regionu.

2.3 CHARAKTERYSTYKA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA OBSZARU, W TYM POTENCJAŁU DEMOGRAFICZNEGO I GOSPODARCZEGO ORAZ POZIOMU AKTYWNOŚCI SPOŁECZNEJ

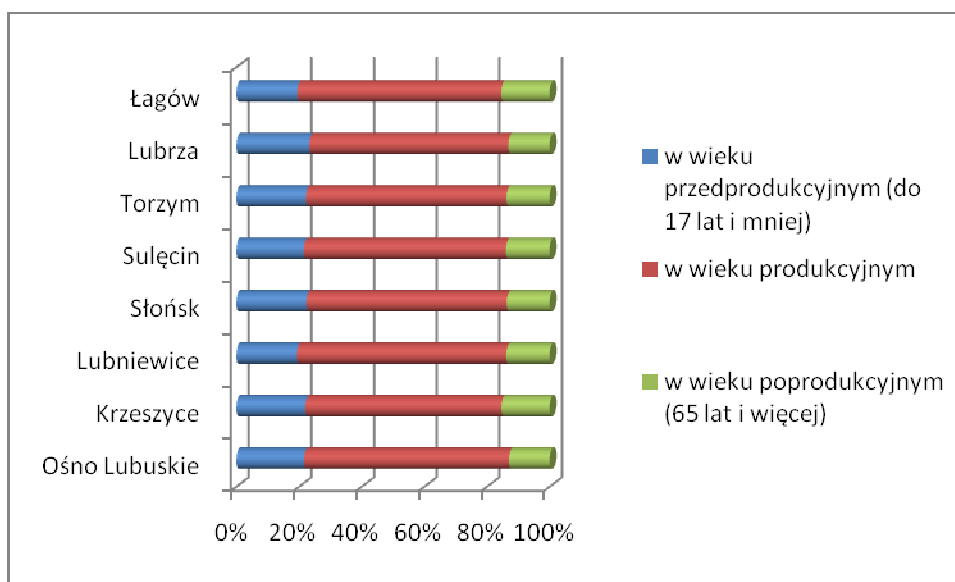

ŹRÓDŁO: GUS, 2008

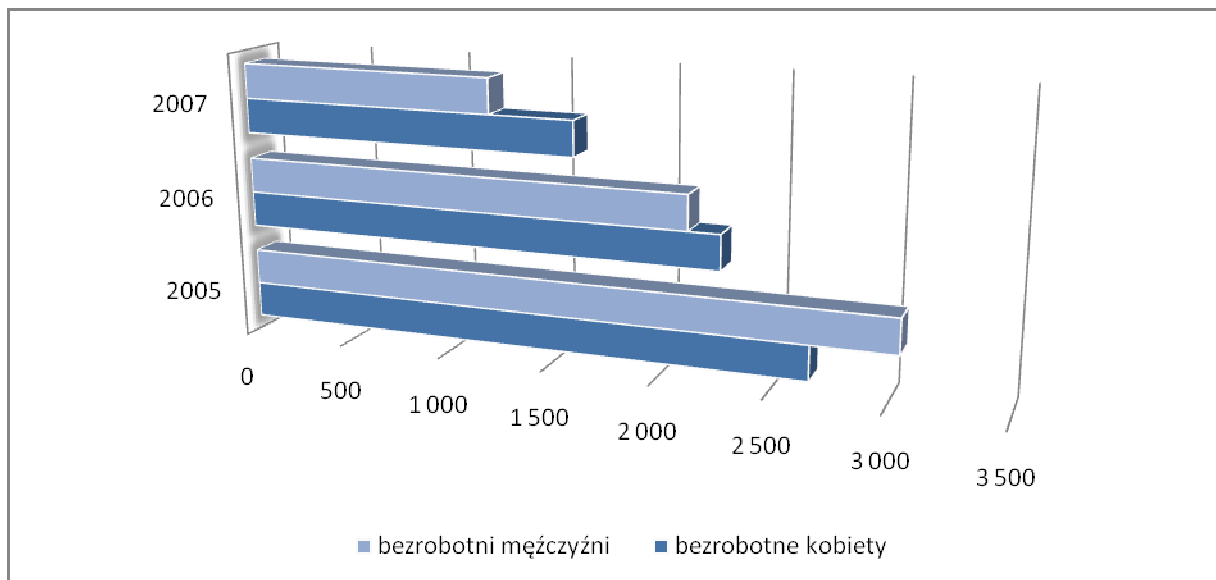
Wodny Świat zamieszkują w równej mierze mężczyźni i kobiety. Taki wniosek można wysnuć zarówno w odniesieniu do poszczególnych gmin, jak i całego obszaru Lokalnej Grupy Rybackiej. Najwięcej, bo aż 64% to mieszkańcy w tzw. wieku produkcyjnym, czyli między siedemnastym a sześćdziesiątym piątym rokiem życia.

ŹRÓDŁO: GUS, 2008 (STOSUNEK KOBIEC DO MĘŻCZYŹN NA OBSZARZE WODNEGO ŚWIATA Z PODZIAŁEM NA GMINY)

Źródło: GUS, 2007 (Struktura ludności wg wieku z podziałem na poszczególne gminy Wodnego Świata)

Źródło: GUS, 2005-2007 (Struktura bezrobocia wg płci w latach 2005-2007)

Cechą charakterystyczną obszaru jest duża ilość organizacji pozarządowych, Kół Gospodyń Wiejskich oraz zespołów ludowych. Stale zwiększa się liczba liderów lokalnych, choć jest ona nadal niewystarczająca. Od niedawna obserwowana jest również zwiększona aktywność w obszarze działalności społecznej. Działania podejmowane przez organizacje są jednak incydentalne i raczej są to inicjatywy skierowane dośrodkowo (niewiele jest działań podejmowanych na rzecz lokalnej społeczności). Stowarzyszenia nie współpracują ani ze sobą ani z lokalnymi samorządami. Nie pozyskują dodatkowych środków na swoją działalność, która w największej mierze opiera się na aktywności pojedynczych członków.

Obszar charakteryzuje się słabą infrastrukturą społeczną (niewystarczająca liczba świetlic wiejskich oraz innych miejsc spotkań – placów zabaw, boisk, miejsc rekreacji).

Organizacje pozarządowe zlokalizowane na terenie objętym Lokalną Strategią Rozwoju Obszarów Rybackich:

Krzeszyce – 11

Lubniewice – 18

Sulęcín – 59

Słońsk – 11

Torzym – 22

Ośno Lub. – 21

Lubrza – 16

Łagów – 19

Informacje opracowane na podstawie danych zgromadzonych na stronie www.bazy.ngo.pl

2.4 OPIS SEKTORA RYBACKIEGO NA OBSZARZE OBJĘTYM LSROR, LICZBA PRACOWNIKÓW ZATRUDNIONYCH W TYM SEKTORZE, RODZAJ AKTYWNOŚCI TYCH OSÓB, POWIĄZANIA Z INNYMI SEKTORAMI GOSPODARKI

Liczne jeziora zlokalizowane na terenie LGR obfitują w ryby, co sprawia, że sektor rybacki jest na tym obszarze bardzo aktywny.

Jezioro Buszno to przykład jeziora sielawowego. *W latach 60-tych ubiegłego wieku, kiedy na jeziorach poligonowych prowadzono jeszcze gospodarkę rybacką, osiągnano czasem rekordową wydajność sielawy sięgającą aż 40 kg/ha, a jej największe osobniki miały wagę 0,6-0,7 kg¹.*

Od 2002 roku, kiedy użytkownikiem rybackim jeziora Garbicz został PZW Okręg w Zielonej Górze, akwen jest regularnie zarybiany. W jeziorze występują duże okazy okonia, płoci, wzdręgi, lina, leszcza i sielawy. Do akwenu wprowadzono również suma oraz introdukowano sieję. PZW Okręg w Zielonej Górze zarybia również Jezioro Gądkowskie Duże, dzięki czemu można złowić tam karpia. Dzięki zarybianiu prowadzonemu przez PZW Okręg w Gorzowie Wlkp. w Jeziorze Jarnatowskim łowić można amura białego i zróżnicowanego wagowo karpia.

---

¹ *Między Wartą a Pliszką, czyli wędkowanie na wodach powiatu sulęcińskiego*, pod red. Ewy Lukas-Janowskiej. Starostwo Powiatowe w Sulęcinie, Sulęcin 2006, s. 13.

Na terenie nadleśnictwa Torzym znajdują się cztery stawy o łącznej powierzchni 27,02 ha – Bobrówko, Torzym, Garbicz i Dębrznica. Obecnie zasoby wodne wykorzystywane są w stopniu niewystarczającym.

Jezioro Lubiąż od kilku lat jest chronione i intensywnie zarybiane. Rybacy wyławiają stąd największe i najciekawsze okazy, m. in. sandacze, szczupaki, okonie, płocie, sumy, węgorze, liny, karpie, leszcze i amury.

ROZDZIAŁ III WSKAZANIE SILNYCH I SŁABYCH STRON, SZANS I ZAGROŻEŃ OBSZARU OBJĘTEGO LSROR (ANALIZA SWOT)

Zastosowana poniżej analiza, to jedna z najpopularniejszych heurystycznych technik analitycznych, służąca do porządkowania informacji. Bywa stosowana we wszystkich obszarach planowania strategicznego jako uniwersalne narzędzie pierwszego etapu analizy strategicznej. Technika analityczna SWOT polega na posegregowaniu posiadanych informacji o danej sprawie, zjawisku, rzeczy na cztery grupy (cztery kategorie czynników strategicznych). I właśnie od angielskich nazw tych grup pochodzi nazwa SWOT:

❖ **S** (*Strengths*) – **mocne strony**: wewnętrzne czynniki mające (lub mogące mieć) pozytywny wpływ na rozwój obszaru, wyróżniające obszar w sposób korzystny w otoczeniu, tworzące podstawy dla jego przyszłego rozwoju, podnoszące jego atrakcyjność i konkurencyjność w oczach mieszkańców, inwestorów, turystów,

❖ **W** (*Weaknesses*) – **słabe strony**: wewnętrzne czynniki mające (lub mogące mieć) negatywny wpływ na rozwój obszaru, utrudniające rozwój i realizację zamierzeń; braki w potencjałach obniżające pozycję obszaru zarówno w oczach mieszkańców, jak i podmiotów zewnętrznych,

❖ (*Opportunities*) – **szanse**: czynniki w otoczeniu sprzyjające (lub mogące sprzyjać) rozwojowi obszaru, umożliwiające eliminowanie słabości, wzmacnianie sił, uruchamianie nowych kierunków rozwoju,

❖ **T** (*Threats*) – **zagrożenia**: czynniki w otoczeniu utrudniające (lub mogące utrudniać) rozwój obszaru, stanowiące bariery w przełamywaniu aktualnych trudności i blokujące możliwości podejmowania działań w różnych, istotnych z punktu widzenia rozwoju obszaru dziedzinach.

Ten rodzaj analizy jest powszechnie stosowany przy planowaniu rozwoju regionalnego i lokalnego, (np. przy sporządzaniu strategii gminy, powiatu lub województwa), planowaniu przestrzennym i programowaniu urbanistycznym, (np. przy sporządzaniu przez gminę

studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego). Zawarte poniżej elementy analizy zostały wypracowane w trakcie spotkań w ramach tworzenia LSROR (listopad 2009). Swój wkład w proces badań wniosły również ankiety przeprowadzone wśród mieszkańców obszaru LGR mające na celu identyfikację ich problemów i oczekiwań.

SILNE STRONY	SŁABE STRONY
TURYSTYKA	
dobre warunki do rozwoju turystyki weekendowej i kwalifikowanej: - istniejąca sieć ścieżek rowerowych, - powstawanie gospodarstw agroturystycznych, - kreatywność gospodarcza mieszkańców (hodowla danieli, koni, strusi, zarybianie jezior) atrakcyjne położenie geograficzne i piękny krajobraz: - liczne tereny leśne bogate w runo leśne, - ukształtowanie terenu przypominające obszary podgórskie, - niezwykle urokliwe, bogate w ryby jeziora i rzeki o stosunkowo czystej wodzie co sprzyja rozwojowi wędkarstwa,, - duże zróżnicowanie gatunkowe roślin i zwierząt, liczne pomniki przyrody, - naturalne punkty widokowe posiadanie czterech najatrakcyjniejszych turystycznie i przyrodniczo miejscowości	niewystarczająco rozwinięta infrastruktura turystyczna: - słabo oznakowane szlaki turystyczne, - mała ilość szlaków wodnych, - niewystarczająco rozwinięta baza noclegowa, - słaba dostępność informacji turystycznej, - słaba dostępność usług dla turystów, - niewystarczająca baza gastronomiczna, - słaba znajomość języków obcych przez mieszkańców i właścicieli ośrodków , - niedostateczne wykorzystanie bogactwa zasobów wodnych, -dzikie niezagospodarowane jeziora (np. w Łągowie brak plaży dostępnej dla wszystkich)

turystycznie i przyrodniczo miejscowości województwa (Lubniewice, Łagów, Ośno Lubuskie, Lubrza)

duża powierzchnia obszaru objęta różnymi formami ochrony (Park Narodowy Ujście Warty, Natura 2000, parki, uroczyska, rezerваты, pomniki przyrody)

tradycje uzdrowiskowe i wypoczynkowe

niedostateczna dbałość o otaczające środowisko

WARUNKI ŻYCIA, AKTYWNOŚĆ MIESZKAŃCÓW I INTEGRACJA SPOŁECZNA

aktywność mieszkańców :

- aktywna grupa zaangażowana w inicjatywy lokalne,
- dobre relacje z samorządem lokalnym,
- duża liczba Kół Gospodyń Wiejskich, stowarzyszeń inicjujących i realizujących projekty społeczno – kulturalne, spotkania

integracyjne dla mieszkańców

słabe warunki do integracji społecznej mieszkańców i współpracy:

- bardzo słaba infrastruktura społeczna (niewystarczająca liczba świetlic wiejskich i innych miejsc spotkań, placów zabaw, boisk, miejsc rekreacji),
- słaba wymiana informacji dotyczących działań na całym obszarze pomiędzy podmiotami działającymi lokalnie.

integracyjne dla mieszkańców, cykliczne imprezy lokalne, regionalne i kulturalne, w tym: - imprezy dla smakoszy (Święto Kurczaka w Deszcznie, Święto Chleba w Bogdańcu, Lubiszyńska Palinocka - w ramach imprezy konkurs na najsmaczniejszego pieroga, Śledzik Lubniewicki, W Krainie Pstrąga – trzydniowa impreza w gminie Torzym, „Święto Ryby” w Słońsku), - imprezy sportowe (m.in. Międzynarodowy Zjazd Cyklistów w Sulęcinie, Bieg Ziemi Torzymskiej)	lokalnie, - brak miejsc sprzedaży wyrobów twórców ludowych i lokalnych rzemiosła artystycznego, - niewystarczająca przedsiębiorczość mieszkańców, - brak środków finansowych na wsparcie inicjatyw lokalnych, - brak współpracy pomiędzy organizacjami pozarządowymi, a samorządem, - słabe wykorzystanie środków pomocowych przez organizacje pozarządowe niewystarczająca i słabej jakości promocja regionu (brak jednolitego systemu identyfikacji), - brak kalendarium imprez lokalnych, - niedostateczna ilość publikacji na temat atrakcji turystycznych w miejscowościach obszaru, - mała liczba imprez kulturalnych i sportowych o charakterze ponadlokalnym
GOSPODARKA	
bliskość granicy z Niemcami bliskość dwóch stolic województwa	słaba dostępność infrastruktury komunikacyjnej: - zły stan dróg, brak chodników, brak oświetlenia, - niedostateczne połączenia komunikacji publicznej, - niewystarczający dostęp do Internetu (zwłaszcza

w małych miejscowościach)

-brak specjalizacji w produkcji

dobrze rozwinięty przemysł drzewny (tartaki, stolarnie przetwórstwo drzewne produkcja brykietów oraz pół produktów drzewnych),

warunki sprzyjające rozwojowi rybactwa śródlądowego (duża ilość wód powierzchniowych)

otwarcie podmiotów rybactwa na nowatorskie idee i rozwiązania:

- zainteresowanie podnoszeniem kwalifikacji,
- poszukiwanie informacji,
- zainteresowanie nawiązaniem współpracy

korzystne warunki przyrodnicze dla rozwoju rolnictwa ekologicznego i agroturystyki

zorganizowana segregacja odpadów

-brak specjalizacji w produkcji

niewystarczający poziom wykorzystania gospodarczego jezior

-niezadawalający poziom współpracy i koordynacji działań na rzecz rozwoju sektora rybackiego, niezadawalający poziom promocji rybołówstwa i spożycia ryb oraz zrównoważonej turystyki wodnej i rybactwa,

brak specyfiki wyróżniającej rybactwo „Wodnego Świata” w otoczeniu,

nadal dużo niezalegalizowanej działalności rybackiej,

kiepski stan melioracji (problem z obiegiem wody, podtopienia itp.)

słaby rozwój instytucji otoczenia biznesu

niewystarczająca skuteczność w zdobywaniu zewnętrznych środków finansowych

brak nowych inwestorów z zewnątrz

za mało terenów inwestycyjnych w pełni uzbrojonych

niska konkurencyjność na rynku unijnym

mała innowacyjność firm

mała współpraca gospodarcza firm,

brak miejsc pracy

niskie zarobki

SZANSE	ZAGROŻENIA
TURYSTYKA	
Warunki sprzyjające rozwojowi rybactwa śródlądowego (duża liczba jezior, tradycje wędkarskie, popyt na tzw. „zdrową żywność”, a tym samym wzrastająca konsumpcja ryb) Walory krajobrazowe i przyrodnicze oraz atrakcyjne położenie (liczne lasy, jeziora, czyste środowisko, specyficzny mikroklimat) nastawienie na turystykę rodzinną i turystę wewnętrznego korzystne zmiany w preferencjach turystów: - moda na turystykę wiejską, zdrowy styl życia - rosnący popyt na ofertę turystyki aktywnej	bogata oferta i silna konkurencja na innych obszarach względnie krótki sezon turystyczny brak oferty gospodarstw agroturystycznych, ośrodków wypoczynkowych na sezon zimowy hamujące rozwój utrudnienia formalno-prawne: - biurokracja - trudne procedury pozyskiwania zewnętrznych środków finansowych - zbyt częste zmiany przepisów prawnych

- rosnący popyt na ofertę turystyki aktywnej korzystne działania proekologiczne: - alternatywne źródła energii zmniejszające zanieczyszczenie środowiska przyrodniczego - powiększenie obszaru Natura 2000 i lepsze oznakowanie obszarów chronionych - wzrost poziomu wiedzy na temat zasobów przyrodniczych obszaru wciąż wzrastająca, szeroka oferta gospodarstw agroturystycznych (m.in. możliwość wędkowania, własne wędzarnie) wzrost zainteresowania społeczeństwa ekologią	- zbyt częste zmiany przepisów prawnych ograniczenia wynikające z ochrony obszarów NATURA 2000 degradacja środowiska przez niekontrolowane odprowadzanie ścieków i odpadów stałych biurokracja i przepisy prawne utrudniające prowadzenie gospodarki rybackiej na akwenach wodnych (brak konsekwencji w egzekwowaniu przepisów dotyczących ochrony przyrody, brak odszkodowań za straty spowodowane przez kormorana, wydrę itp.,) kłusownictwo
WARUNKI ŻYCIA, AKTYWNOŚĆ MIESZKAŃCÓW I INTEGRACJA SPOŁECZNA	
napływ ludności miejskiej dysponującej kapitałem finansowym i intelektualnym,	niekorzystne zmiany demograficzne: - niski przyrost naturalny - migracja młodych mieszkańców obszaru do miast

dostępność programów pomocowych UE dla obszarów wiejskich, wzrastający poziom wykształcenia społeczeństwa, partnerska współpraca,	- migracja młodych mieszkańców obszaru do miast trudne problemy społeczne: - patologie - przestępczość - niskie dochody uzyskiwane z pracy w regionie nieterminowe wdrażanie środków pomocowych wzrastająca konkurencja o pozyskanie zewnętrznych źródeł wsparcia niestabilna polityka państwa: częste zmiany przepisów prawnych, dowolność interpretacji
GOSPODARKA	
planowany węzeł z autostradą A2 liczni potencjalni odbiorcy usług turystycznych (turystyka weekendowa) ogólny rozwój obszaru możliwości zewnętrznego finansowania działań ukierunkowanych na rozwój utrzymująca się dynamika wzrostu	trudne procedury pozyskiwania zewnętrznych środków finansowych zbyt częste zmiany przepisów prawnych zahamowanie niezbędnych reform pozwalających na zmiany nieefektywnej struktury polskiej gospodarki dostępność kredytów (drogie i trudnodostępne) duża niepewność działania wynikająca z licznych zmian gospodarczych, społecznych i politycznych

gospodarczego w kraju, korzystne warunki dla rozwoju drobnej wytwórczości (małe piekarnie, masarnie, agroturystyka), bliskość granicy z Niemcami i stolic województwa (napływ ludności miejskiej dysponującej kapitałem finansowym i intelektualnym, liczni potencjalni odbiorcy usług turystycznych- turystyka weekendowa), rosnący popyt na produkty spożywcze o cechach zdrowej żywności, wzrost zapotrzebowania i promocja związane z popytem na produkty lokalne wśród turystów (w tym potrawy z ryb), wzrastająca konsumpcja ryb	zmian gospodarczych, społecznych i politycznych brak efektywnego systemu aktywizacji bezrobotnych niebezpieczeństwo niepełnego wykorzystania szans, jakie dają środki UE uzależnienie od obcego kapitału ograniczenia prawne związane z wprowadzeniem do hodowli i obrotu nowych gatunków ryb

ROZDZIAŁ IV SPORZĄDZENIE WNIOSKÓW WYNIKAJĄCYCH Z OPISU OBSZARU I ANALIZY SWOT

Obszar objęty LSROR charakteryzuje się wyjątkowymi walorami turystycznymi. Ze względu na liczne jeziora, lasy oraz dość dobrze rozwiniętą sieć szlaków rowerowych stanowi niewątpliwie gratkę dla turystów poszukujących aktywnego wypoczynku. Atrakcją regionu stanowią również liczne pomniki przyrody, rezerваты oraz obszary Natura 2000. Jednakże potencjał regionu nie jest w pełni wykorzystany. Największą blokadę w rozwoju ruchu turystycznego stanowi brak odpowiedniej infrastruktury. Istniejące ośrodki wczasowe nie są modernizowane od wielu lat. Plaże niezagospodarowane przez co niedostępne dla turystów. Brakuje informacji dla turystów oraz właściwie oznakowanych szlaków.

Mieszkańców obszaru objętego LSR cechuje duży potencjał i chęć działania. Aktywnie włączają się w inicjatywy lokalne. W małych miejscowościach powstaje coraz więcej zespołów ludowych, Kół Gospodyń Wiejskich oraz stowarzyszeń działających na rzecz danych miejscowości. Niestety, wszystkie podejmowane działania są incydentalne i zazwyczaj w obrębie jednej miejscowości. Stowarzyszenia rzadko korzystają ze środków pomocowych pochodzących z UE dostępnych w regionie. Organizowane imprezy nie są zaplanowane i nie mają większego zasięgu niż lokalny. Tym samym wpływ podejmowanych działań na promocję regionu jest niewielki. Dodatkowo widoczny jest brak współpracy między sektorem prywatnym, publicznym i społecznym. Istnieje pilna potrzeba wzmocnienia pozycji organizacji pozarządowych oraz osiągnięcia przez nie pełnej zdolności do absorpcji środków finansowych pochodzących z Unii Europejskiej.

Mimo korzystnego położenia obszaru objętego LSROR oraz dużej ilości wód, jego rozwój jest ograniczony. Bariereą stanowi przede wszystkim kiepska infrastruktura komunikacyjna. Dodatkowo brak inwestorów zewnętrznych (zwłaszcza skoncentrowanych na turystyce) wpływa na niską konkurencyjność regionu. Rodzime podmioty cechują się innowacyjnością i problemami z pozyskiwaniem dodatkowych funduszy na działalność. Zazwyczaj są to niewielkie firmy skoncentrowane na własnej wąskiej dziedzinie, które nie poszukują nowych rynków.

Zmiany w świadomości turystów stanowią dużą szansę i wyzwanie dla przedsiębiorców, samorządów i organizacji pozarządowych z obszaru objętego LSROR. Naturalny potencjał regionu stanowi niewątpliwą atrakcję. Istnieje jednak konieczność wzmocnienia działań promocyjnych ze względu na silną konkurencję w innych obszarach kraju. Dodatkowo istnieje konieczność wzmocnienia małych firm świadczących usługi turystyczne. Często zmieniające się przepisy oraz biurokracja stanowią poważną barierę zarówno w prowadzeniu już istniejących przedsiębiorstw, jak w zakładaniu nowych firm. Zintensyfikowanie działań w zakresie ochrony środowiska wpływa z jednej strony na podniesienie atrakcyjności obszaru, z drugiej jednak stanowi duże ograniczenie w turystycznym wykorzystaniu potencjału przyrodniczego.

Warunki życia mieszkańców obszaru LGR znacznie się poprawiły w ostatnich latach. Niestety, wciąż widoczne jest trend migracji młodych ludzi do miast. Wieś opuszczają ludzie ambitni, wykształceni i aktywni. Bezrobocie maleje, ale zarobki w regionie wciąż są niewielkie. Od pewnego czasu obserwuje się jednak tendencję do osiedlania się na wsi ludności miejskiej, która chętnie angażuje się w miejscowe działania. Dużą szansą na zmianę takiego stanu jest również polityka UE. Dzięki dofinansowaniu i wzmocnieniu inicjatyw podejmowanych na obszarach wiejskich, staną się one miejscem atrakcyjnym do życia i konkurencyjnym w stosunku do miast.

Sytuacja gospodarcza obszaru z pewnością znacznie się poprawi, gdy zostanie wybudowany węzeł autostrady A2 w Torzymiu. Wzmocni to w dużej mierze rozwój przedsiębiorstw z regionu (w tym świadczących usługi turystyczne) i spowoduje napływ turystów. Tym samym istnieje konieczność przygotowania odpowiedniej bazy dla osób odwiedzających obszar LGD. Wciąż przeszkodę stanowią jednak częste zmiany przepisów prawnych (polityka utrudniająca funkcjonowanie przedsiębiorcom) oraz niepewna sytuacja wynikająca z licznych zmian gospodarczych, społecznych i politycznych.

Analiza wewnętrznych sił i słabości nasuwa wniosek, że **„Wodny Świat” dysponuje silnym potencjałem i wartościowymi atutami. Przede wszystkim teren posiada doskonałe warunki naturalne pozwalające na rozwój szeroko pojętej turystyki.** Praktycznie w każdej miejscowości przynależącej do „Wodnego Świata” znajdują się duże możliwości dla rozwijania turystyki opartej o wykorzystanie zbiorników wodnych. Korzystne położenie

geograficzne w bliskiej odległości od dużych miast (Gorzów Wielkopolski, Zielona Góra), a także występowanie szeregu atrakcji przyrodniczych i kulturalnych, stwarza dobre warunki dla rozwijania nowych funkcji gospodarczych, w szczególności rozwój działalności opierających się na produktach lokalnych. Rozwijanie wspomnianych funkcji gospodarczych można oprzeć na zmianach w świadomości turystów, czyli wszechpanującej modzie na zdrowy styl życia i szeroko promowanej ekologii.

Należy sobie jednak uzmysłowić fakt zaostrzającej się konkurencji innych części kraju w zakresie zarówno atrakcyjności obszaru, jak również pozyskiwaniu funduszy z zewnętrznych źródeł. **Aby wygrać z konkurencją nie wystarczy jedynie zintensyfikować działania promocyjne, ale przede wszystkim poprawić infrastrukturę.** Braki w infrastrukturze komunikacyjnej utrudniają otwarcie obszaru na zewnątrz. Odczuwalne są również braki w infrastrukturze turystycznej, rekreacyjnej i sportowej. Ograniczeniem w wykorzystaniu potencjału przyrodniczego jest prowadzenie, na szeroką skalę, działań z zakresu ochrony środowiska, które z drugiej strony pozytywnie wpływają na podniesienie atrakcyjności obszaru. Zagrożeniem jest także względnie krótki letni sezon turystyczny i brak ofert gospodarstw agroturystycznych, ośrodków wczasowych na pozostałą część roku.

Do najsilniejszych potencjałów obszaru „Wodny Świat” zaliczyć trzeba kapitał ludzki i społeczny. Mocno zauważalna jest migracja młodych, ambitnych mieszkańców wsi do miast, mimo to, ci którzy zostają inwestują nie tylko w swój rozwój osobowy, ale przede wszystkim w rozwój swoich miejscowości. Efektem tych działań jest tendencja do osiedlania się na wsi ludności miejskiej.

Rozwój rybactwa wymaga przełamania barier rynkowych i naturalnych. Wskazane jest kształtowanie nowych funkcji towarzyszących rybactwu, mogących wspierać rozwój gospodarstw rybackich. Zakres możliwych funkcji jest bardzo szeroki i obejmuje działalność od przetwórstwa ryb , aż po funkcje turystyczne i agroturystyczne.

Analiza mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń jasno pokazuje, że działania LGR należy zaplanować przede wszystkim pod kątem wykorzystania naturalnego potencjału obszaru objętego LSROR. Cenne walory przyrodnicze i geograficzne wyznaczają ścieżkę rozwoju regionu. Stad konieczność zintensyfikowania działań w zakresie rozwijania turystyki

oraz promocji regionu z wykorzystaniem pojawiających się szans – możliwości zewnętrznego finansowania działań ukierunkowanych na rozwój.

ROZDZIAŁ V OKREŚLENIE CELÓW OGÓLNYCH I SZCZEGÓŁOWYCH LSROR, ŚRODKÓW SŁUŻĄCYCH DO OSIĄGNIĘCIA ZAKŁADANYCH CELÓW ORAZ RODZAJÓW OPERACJI, KTÓRE MOGĄ UZYSKAĆ WSPARCIE W RAMACH WDRAŻANIA LSROR, A TAKŻE ICH PRZEWIDYWANEGO WPŁYWU NA ŚRODOWISKO

Cele LSROR zostały przyjęte przez Walne Zebranie Stowarzyszenia w dniu ..... Przy określaniu celów LSR wzięto pod uwagę wnioski wynikające z analizy SWOT, a także potrzeby mieszkańców wyrażone podczas warsztatów strategicznych i w dwóch sondażach ankietowych przeprowadzonym na obszarze LGR.

Określenie celów LSR zostało poprzedzone wypracowaniem wspólnej, akceptowanej przez wszystkich uczestników warsztatów strategicznych **wizji obszaru:**

„Wodny Świat” jako obszar przyjazny dla mieszkańców (praca, dobre warunki życia) oraz dla turystów chętnie odwiedzających ten region ze względu na jego niespotykaną atrakcyjność przyrodniczą, walory turystyczno- rekreacyjne i prowadzoną gospodarkę rybacką. Cechą charakterystyczną Wodnego Świata są niebanalne atrakcje turystyczne zlokalizowane blisko jezior i pyszny ryba na obiad. „Wodny Świat” to ciekawy pomysł na spędzenie wolnego czasu dla miłośników wędkowania, sportów wodnych (pływanie, nurkowanie, kajakarstwo), a także wypoczynku na okolicznych plażach. Dzięki oznakowaniu tras, stworzeniu odpowiedniej infrastruktury turystycznej, zagospodarowaniu plaż i udroźnieniu rzek możliwe będzie wykorzystanie naturalnego potencjału i rozwój obszaru objętego LSR.

Cele ogólne (strategiczne) LSROR zostały sformułowane w następujący sposób:

- I. **Zrównoważone wykorzystanie zasobów kulturowych, historycznych i przyrodniczych obszaru "Wodnego Świata"**
- II. **Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez pobudzenie aktywności społeczno-gospodarczej mieszkańców**

Przyjęte cele ogólne są w pełni zgodne z celami Osi 4 Programu Operacyjnego „Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007-2013” Przyjęte w LSROR cele ogólne wzajemnie się uzupełniają.

Cel główny	Cele szczegółowe	Rodzaje operacji
Zrównoważone wykorzystanie zasobów kulturowych, historycznych i przyrodniczych obszaru "Wodnego Świata"	1. Ochrona środowiska i dziedzictwa przyrodniczego "Wodnego Świata"	Inwestycje melioracyjne i małej retencji wodnej
		Poprawa linii brzegowej rzek i innych akwenów wodnych
		Zachowanie różnorodności biologicznej i chronionych gatunków ryb lub innych organizmów wodnych
	2. Zachowanie dziedzictwa kulturowego i historycznego obszaru "Wodnego Świata"	Tworzenie miejsc pamięci mających na celu prezentowanie lokalnego rzemiosła, sztuki i obyczajów, w szczególności związanych z tradycjami rybackimi
		Organizacja wydarzeń kulturalnych, sportowo - rekreacyjnych charakterystycznych i historycznych związanych z daną miejscowością w szczególności związanymi z tradycjami rybackimi.
	3. Rozwój infrastruktury związanej z obsługą gospodarczego wykorzystania jezior i innych akwenów wodnych, i turystyki.	Budowę, odbudowę, oznakowanie lub zabezpieczenie szlaków turystycznych (szlaków wodnych, ścieżek rowerowych, szlaków konnych, ścieżek spacerowych lub dydaktycznych)
Budowę, remont lub przebudowę małej infrastruktury turystycznej, w szczególności przystani, punktów widokowych, miejsc wypoczynkowych i biwakowych, wraz ze ścieżkami i drogami dojazdowymi do miejsc objętych inwestycją,		

		Tworzenie i modernizacja stanic wędkarskich i łowisk dla wędkarzy wraz ze ścieżkami i drogami dojazdowymi.
		Budowa, renowacja, zabezpieczenie i oznakowanie kąpielisk jako punktów przystankowych głównego szlaku turystycznego "Wodny Świat"
	4. Promocja "Wodnego Świata" jako jednego z głównych szlaków turystycznych w oparciu o istniejące i nowopowstałe atrakcje turystyczne	Stworzenie jednolitego systemu identyfikacji LGR "Wodny Świat"
		Działania informacyjne dotyczące przygotowania lub realizacji LSROR lub działalności LGR "Wodny Świat"
		Badania dotyczące obszaru objętego LSROR
		Realizację wydarzeń promocyjnych, kulturalnych i sportowo – rekreacyjnych związanych z obszarem objętym LSROR lub działalnością LGR

Cel główny	Cele szczegółowe	Rodzaje operacji
Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez pobudza nie aktywności społeczno-gospodarczej mieszkańców	1. Wspieranie różnych form aktywności gospodarczej i innowacyjnej mieszkańców, w tym głównie związanych z sektorem rybackim	
		Zagospodarowanie terenu, na którym ma być prowadzona działalność gospodarcza
		Budowa, przebudowa i wyposażenie obiektów, w których ma być lub jest prowadzona działalność gospodarcza, w zakresie niezbędnym do jej prowadzenia na terenie "Wodnego Świata"
		Podejmowanie i rozwój działalności gospodarczej na terenie "Wodnego Świata"

		Restrukturyzacja i reorientacja działalności gospodarczej oraz dywersyfikacja zatrudnienia osób mających pracę związaną z sektorem rybactwa	
		Organizacja i udział w kursach, szkoleniach, studiach, stażach i innych formach kształcenia mającego na celu zmianę kwalifikacji zawodowych	
		Tworzenie i rozwój systemów sprzedaży bezpośredniej produktów rybactwa oraz pozyskiwania specjalistycznego sprzętu do transportu i hodowli ryb	
	2. Zaspokajanie potrzeb społecznych i kulturowych mieszkańców, aktywizacja organizacji pozarządowych		Funkcjonowanie biura lokalnej grupy rybackiej i realizacja projektów własnych LGR "Wodny Świat"
			Działania aktywizujące lokalną społeczność
			Adaptacja i wyposażenie miejsc, w których będą świadczone usługi dostępu do sieci Internet
			Organizowanie kół zainteresowań dla dzieci i młodzieży
			Organizację spotkań, szkoleń, konferencji i wyjazdów studyjnych mających na celu nawiązanie współpracy z innymi organizacjami, zdobycie wiedzy, wymianę informacji i doświadczeń lub realizację wspólnego przedsięwzięcia
	3. Poprawa estetyki miejscowości		Rewitalizacja miejscowości przez realizację zintegrowanych projektów polegających, w szczególności na budowie, odbudowie i remoncie chodników, parkingów, placów, ścieżek rowerowych, terenów zielonych, parków, budynków i obiektów publicznych pełniących funkcje społeczno-kulturalne, sportowe, rekreacyjne lub ich wyposażenie

	Dostosowanie obiektów turystycznych i rekreacyjno-sportowych do potrzeb osób niepełnosprawnych

Środki, służące do osiągnięcia zakładanych celów:

Rodzaje operacji, które mogą uzyskać wsparcie:

Przedstawione powyżej rodzaje operacji, które będą mogły uzyskać wsparcie w ramach środków przewidzianych na realizację celów LSROR zostały opracowane na podstawie informacji pozyskanych z postulatów i opinii wysuniętych przez potencjalnych beneficjentów podczas przeprowadzonych warsztatów i indywidualnych spotkań konsultacyjnych LSROR.

Przewidywany wpływ planowanych do wsparcia rodzajów operacji na środowisko

stowarzyszenie podaje informacje o tym, jak planowane do wsparcia rodzaje operacji mogą wpłynąć na stan środowiska naturalnego na obszarze objętym LSROR. Informację można poprzedzić fachową analizą dokonaną przez niezależny podmiot. Można w tym miejscu podać ogólne wskaźniki dotyczące np. powierzchni wód objętych operacjami pro środowiskowymi itd.

Rozdział VI Wykazanie związku i spójności celów i środków, z wnioskami wynikającymi z analizy SWOT oraz celami osi priorytetowej 4

wnioski z analizy SWOT	cel ogólny	cel szczegółowy	cele PO RYBY
Obszar atrakcyjny przyrodniczo, rozległe obszary przyrodnicze (parki krajobrazowe, rezerваты i pomniki przyrody , występowanie chronionych gatunków fauny i flory), dlatego konieczne jest racjonalne kształtowanie środowiska i gospodarowanie zasobami środowiska zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, utrzymywanie i przywracanie elementów przyrodniczych do stanu właściwego.	Zrównoważone wykorzystanie zasobów kulturowych, historycznych i przyrodniczych obszaru "Wodnego Świata"	Ochrona środowiska i dziedzictwa przyrodniczego "Wodnego Świata"	Poprawa jakości życia w społecznościach rybackich
	Zrównoważone wykorzystanie zasobów kulturowych, historycznych i przyrodniczych obszaru "Wodnego Świata"	Zachowanie dziedzictwa kulturowego i historycznego obszaru "Wodnego Świata"	Rekonwersja obszarów dotkniętych zmianami w sektorze
Obszar wyjątkowy ze względu na przyrodę i walory turystyczne, istnieje jednak konieczność inwestowania w infrastrukturę w szczególności turystyczną.	Zrównoważone wykorzystanie zasobów kulturowych, historycznych i przyrodniczych obszaru "Wodnego Świata"	Rozwój infrastruktury związanej z obsługą gospodarczego wykorzystania jezior i turystyki.	Minimalizacja zanikui sektora rybackiego, Poprawa jakości życia w społecznościach rybackich,

Wodny Świat tworzą gminy o podobnej historii i warunkach geograficzno- przyrodniczych, istnieje jednak konieczność ukształtowania, w okresie najbliższych kilku lat, spójnego wizerunku całego obszaru (8 gmin) jako miejsca nowoczesnej, europejskiej edukacji, rekreacji i wypoczynku.	Zrównoważone wykorzystanie zasobów kulturowych, historycznych i przyrodniczych obszaru "Wodnego Świata"	Promocja "Wodnego Świata" jako jednego z głównych szlaków turystycznych w oparciu o istniejące i nowopowstałe atrakcje turystyczne	Poprawa jakości życia w społecznościach rybackich, Rekonwersja obszarów dotkniętych zmianami w sektorze
Duża ilość potencjalnych rybaków, czyli osób, które posiadają stawy jednakże niezalegalizowane, stąd potrzeba przełamania barier rynkowych i naturalnych poprzez kształtowanie nowych funkcji towarzyszących rybactwu od przetwórstwa ryb po agroturystykę.	Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez pobudzenie aktywności społeczno-gospodarczej mieszkańców	Wspieranie różnych form aktywności gospodarczej i innowacyjnej mieszkańców, w tym głównie związanych z sektorem rybackim	Minimalizacja zanikui sektora rybackiego,
Obszar posiada doskonałe warunki naturalne pozwalające na rozwój wielofunkcyjny np. rybactwo, rolnictwo, turystyka, rzemiosło, przetwórstwo, kultura i edukacja.			
Duża ilość organizacji społecznych i różnego rodzaju inicjatyw lokalnych jednakże istnieje pilna potrzeba wzmocnienia organizacji pozarządowych oraz osiągnięcia przez nie pełnej absorpcji środków UE oraz wykorzystywania krajowych środków pomocowych.	Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez pobudzenie aktywności społeczno-gospodarczej mieszkańców	Zaspokajanie potrzeb społecznych i kulturowych mieszkańców, aktywizacja organizacji pozarządowych	Poprawa jakości życia w społecznościach rybackich

Słabo rozwinięta infrastruktura społeczna jest hamulcem dla rozwoju życia społecznego i turystyki, wobec czego konieczne jest inwestowanie w modernizację przestrzeni publicznej w znoszenie barier architektonicznych.	Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez pobudzenie aktywności społeczno-gospodarczej mieszkańców	Poprawa estetyki miejscowości	Poprawa jakości życia w społecznościach rybackich

ROZDZIAŁ 7 SPORZĄDZENIE PLANU BUDŻETU LSROR, Z PODZIAŁEM NA DWULETNIĘ OKRESY

Rodzaj operacji	Środek 4.1 Rozwój obszarów zależnych od rybactwa, w tym: Środek					Środek 4.2 Wsparcie na rzecz współpracy międzyregionalnej i międzynarodowej	Razem oś priorytetowa 4 „Zrównoważony rozwój obszarów zależnych od rybactwa”
	Wzmocnienie konkurencyjności i utrzymania atrakcyjności obszarów zależnych od rybactwa	Restrukturyzacja i reorientacja działalności gospodarczej oraz dywersyfikacja zatrudnienia osób mających pracę związaną z sektorem rybactwa w drodze tworzenia dodatkowych miejsc pracy poza tym sektorem	Podnoszenie wartości produktów rybactwa, rozwój usług na rzecz społeczności zamieszkującej obszary zależne od rybactwa	Ochrona środowiska i dziedzictwa przyrodniczego na obszarach zależnych od rybactwa w celu utrzymania jego atrakcyjności oraz przywracanie potencjału produkcyjnego sektora rybactwa w przypadku jego zniszczenia w wyniku klęski żywiołowej lub przemysłowej	Funkcjonowanie lokalnej grupy rybackiej, zwanej dalej „LGR”, oraz nabywanie umiejętności i aktywizacja lokalnych społeczności		
1	2	3	4	5	6	7	8
2010-2011	1 215 554,00	1 000 000,00	1 000 000,00	2 307 777,00	405 200,00		5 928 531,00
2012-2013	1 215 554,00	1 000 000,00	1 000 000,00	1 338 885,00	405 215,00		4 959 654,00
2014-2015	0,00	431 108,00	431 108,00	0,00	405 139,00	0,00	1 267 355,00
Razem	2 431 108,00	2 431 108,00	2 431 108,00	3 038 885,00	1 215 554,00		12 155 540,00

ROZDZIAŁ VIII OPIS PROCEDUR WYBORU OPERACJI PRZEZ KOMITET

Postępowanie w sprawie wyboru operacji do finansowania będzie prowadzone zgodnie z rozporządzeniem ministra rolnictwa i rozwoju wsi z dnia 15 października 2009r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania, wypłat i zwracania pomocy finansowej na realizację środków objętych osią priorytetową 4- – Zrównoważony rozwój obszarów zależnych od rybactwa, zawartą w programie operacyjnym „Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007-2013”. W proces wyboru operacji zaangażowani są:

Samorząd Województwa Lubuskiego – prowadzi postępowanie w sprawie przyznania pomocy

Projektodawcy/beneficjenci – przygotowują dokumentację aplikacyjną w postaci wniosku o dofinansowanie; przed złożeniem wniosku o dofinansowanie projektodawca otrzymuje wyczerpującą informację ze strony LGR w zakresie możliwości i warunków ubiegania się o dofinansowanie operacji.

Zarząd LGR – w porozumieniu z Samorządem Województwa Lubuskiego ogłasza informacje o możliwości składania wniosków o dofinansowanie operacji za pośrednictwem LGR,

Biuro LGR – w oparciu przyjęty przez Zarząd harmonogram prowadzi nabór wniosków o dofinansowanie, zapewnia doradztwo zainteresowanym wnioskodawcom, zapewnia obsługę posiedzeń Komitetu.

Komitet LGR – prowadzi ocenę zgodności wniosków z LSROR oraz ocenę i wybór wniosków o dofinansowanie operacji wg poniższej procedury:

I. Ocena zgodności operacji z LSROR wraz z opisem sposobu weryfikacji wniosku zgodnie z przyjętymi kryteriami

- 1. Przed rozpatrzeniem wniosku przewodniczący Komitetu lub pracownik Biura LGR zapoznaje członków Komitetu z wnioskami według kolejności rejestracji. Przed ostatecznym rozpatrzeniem wniosku Przewodniczący Komitetu może zarządzić*

przeprowadzenie dyskusji, w której mogą uczestniczyć zaproszone do udziału w posiedzeniu osoby.

- 2. Po dyskusji nad wnioskiem Komitet przeprowadza głosowanie w sprawie zgodności operacji z LSROR. Po zarządzeniu głosowania każdy członek Komitetu, który złożył Deklarację poufności i bezstronności dokonuje indywidualnie oceny zgodności operacji z LSROR poprzez wypełnienie Karty oceny zgodności operacji z LSROR **(załącznik)**.*
- 3. Po zebraniu wypełnionych kart oceny dokonuje się podliczenia oddanych głosów. Decyzja Komitetu w sprawie uznania operacji za zgodną z LSROR jest pozytywna, jeśli bezwzględna większość ważnie oddanych głosów została oddana na opcję, że operacja realizuje co najmniej jeden cel ogólny, co najmniej jeden cel szczegółowy i wpisuje się w co najmniej 1 typ operacji zapisany w LSROR. Wnioski, w stosunku do których Rada podjęła negatywną decyzję nie są dalej rozpatrywane.*

II. Sposób wyboru operacji

- 1. Jeżeli operacja została uznana za zgodną z LSROR, zespoły robocze przeprowadzają ocenę tej operacji według kryteriów lokalnych przyjętych przez Stowarzyszenie. Po zarządzeniu głosowania przez Przewodniczącego, członkowie zespołu roboczego - dokonują indywidualnie oceny operacji poprzez wypełnienie formularza Karty oceny operacji według kryteriów wyboru **(załącznik)**.*
- 2. Ocena operacji przez członka Komitetu polega na przyznaniu punktów za poszczególne kryteria, a następnie ich zsumowaniu i wpisaniu obliczonej oceny łącznej w pozycji formularza SUMA PUNKTÓW.*
- 3. Po zebraniu wypełnionych kart oceny operacji Komisja Skrutacyjna ustala wynik głosowania w taki sposób, że sumuje oceny łączne wyrażone na poszczególnych kartach w pozycji SUMA PUNKTÓW i dzieli przez liczbę oddanych głosów. Liczba będąca wynikiem tego działania jest oceną Komitetu dotyczącą spełniania kryteriów wyboru przez daną operację. Warunkiem uznania operacji za spełniającą lokalne kryteria wyboru jest uzyskanie 50% punktacji.*

4. *Po ostatecznym zatwierdzeniu punktacji, Przewodniczący formułuje Uchwały dla każdej operacji osobno, w głosowaniu nad którymi biorą udział odpowiednio osoby, wchodzące w skład zespołu roboczego.*
5. *Po przeprowadzeniu głosowania dla każdej operacji osobno, Przewodniczący formułuje treść uchwały Komitetu, w sprawie operacji wybranych do finansowania, po czym poddaje ją pod głosowanie wszystkich członków Komitetu.*
6. *Listę operacji wybranych do finansowania sporządza się uwzględniając limit dostępnych środków określony w informacji o możliwości składania wniosków za pośrednictwem LGR, o przyznanie pomocy na dany rodzaj operacji. Na liście umieszcza się operacje, których ocena pod względem spełniania kryteriów wyboru wyniosła co najmniej 50% możliwej do uzyskania liczby punktów, w kolejności według liczby uzyskanych punktów w ramach oceny spełniania kryteria wyboru operacji.*
7. *Z posiedzenia Komitetu sporządza się protokół zawierający co najmniej:*
  - a. *datę i miejsce odbycia posiedzenia,*
  - b. *wykaz członków Komitetu uczestniczących w posiedzeniu,*
  - c. *zatwierdzony porządek posiedzenia,*
  - d. *wyniki głosowań oraz treść decyzji i uchwał podjętych przez Komitet,*
  - e. *listę ocenionych operacji: zgodnych z LSROR i niezgodnych z LSROR oraz wybranych i niewybranych przez LGR,*
  - f. *protokół podpisuje Przewodniczący Komitetu.*
8. *Niezwłocznie po dokonaniu oceny przez Komitet, nie później niż 21 dni od dnia, w którym upłynął termin naboru wniosków, Biuro LGR informuje wnioskodawców o wynikach oceny, tj. zgodności z LSROR, liczbie uzyskanych punktów, możliwości odwołania (**załącznik**).*

III. Sposób odwoływania się od decyzji komitetu

1. Wnioskodawcy mają prawo złożyć w Biurze Stowarzyszenia w terminie 14 dni od dnia podania do publicznej wiadomości listy ocenionych wniosków pisemne zastrzeżenie (protest) od decyzji Komitetu do Przewodniczącego Komitetu.
2. *Wniosek o ponowne rozpatrzenie wniosku o dofinansowanie operacji musi zostać szczegółowo uzasadniony.*
3. *W przypadku wpłynięcia odwołań, Przewodniczący w terminie 7 dni zwołuje posiedzenie Komitetu w celu ich rozpatrzenia.*
4. *Podczas posiedzenia Komitet dokonuje ponownej oceny zgodności operacji z LSROR i oceny pod względem spełniania kryteriów wyboru.*
5. *Decyzje Rady podjęte w trybie rozpatrzenia odwołania są ostateczne.*
6. *decyzjach podjętych w wyniku rozpatrzenia odwołań LGR niezwłocznie informuje wnioskodawców, którzy złożyli odwołania.*
7. *Po rozpatrzeniu odwołań Przewodniczący Komitetu sporządza ostateczną listę operacji wybranych przez LGR do finansowania oraz formułuje treść zaktualizowanej uchwały*

IV. Tryb i sposób wyłączenia członka komitetu od udziału w dokonywaniu wyboru operacji

1. Członkowie Komitetu, przed przystąpieniem do prac związanych z wyborem operacji składają pisemne oświadczenie o zachowaniu bezstronności co do wyboru operacji według Wzoru nr 1 załączonego do niniejszego regulaminu.
2. Członek Komitetu powinien wyłączyć się z udziału w dokonywaniu wyboru operacji, jeżeli zaistnieją wątpliwości co do jego bezstronności, w szczególności jeżeli:
  - a. wniosek o wybór operacji składany jest przez członka Komitetu,
  - b. wniosek o wybór operacji składany jest przez podmiot, którego członek Komitetu jest delegatem na Walne Zebranie LGD,

- c. wniosek o wybór operacji składany jest przez podmiot, w organach którego zasiada członek Komitetu,
  - d. wniosek o wybór operacji składany jest przez podmiot, z którym członek Komitetu łączy stosunek pracy,
  - e. wniosek składany jest przez krewnych lub powinowatych do stopnia II członka Komitetu.
3. Członków Rady, którzy nie złożą oświadczenia o bezstronności, Przewodniczący Komitetu wyłącza z udziału w rozpatrywaniu danego wniosku w okolicznościach, co do których zachodzi podejrzenie stronniczości Członka Komitetu przy wyborze danego wniosku, a złożył on oświadczenie o bezstronności (np. członek A zgłasza wątpliwość co do bezstronności członka B), a złożył on oświadczenie o bezstronności, o którym mowa wyżej, następuje głosowanie nad jego wykluczeniem z udziału w rozpatrywaniu danego wniosku, o czym decyduje Uchwała Rady przyjęta większością 2/3 głosów.
4. Na podstawie w/w oświadczeń Przewodniczący Rady sporządza listę osób upoważnionych do oceny, osobno dla każdej operacji.
5. *Przewodniczący powołuje, na podstawie w/w listy osób zespoły robocze, które przeprowadzają ocenę zgodności operacji z LSROR oraz ocenę operacji według kryteriów lokalnych przyjętych przez Stowarzyszenie.*

ROZDZIAŁ IX WSKAZANIE KRYTERIÓW OCENY OPERACJI

ROZDZIAŁ X OPIS PROCESU PRZYGOTOWANIA I KONSULTOWANIA LSROR

Opracowanie Lokalnej Strategii Rozwoju Obszarów Rybackich powinno być procesem społecznym, zapewniającym aktywny udział przedstawicieli lokalnej społeczności. W procesie tworzenia LSROR, na różnym jego etapach, brały udział samorządy lokalne z terenu objętego działaniem LGR, podmioty reprezentujące sektor społeczno – gospodarczy oraz grupa przedstawicieli środowisk rybackich.

Opracowanie strategii Zarząd LGR zlecił członkom Stowarzyszenia „Kraina Szlaków Turystycznych – Lokalna Grupa Działania”. Czynny udział w przygotowaniu dokumentu brali także członkowie LGR oraz pracownicy wydziału rozwoju Powiatu Sulęcińskiego.

Podczas kilku spotkań warsztatowych (od lipca do listopada 2009) członkowie zespołu, przedstawiciele gmin członkowskich oraz różnych środowisk z obszaru LGR, wypracowywali poszczególne elementy LSROR: opracowano analizę SWOT, określono wizję rozwoju i misję LGR oraz cele strategii, opracowano budżet i harmonogram działań.

Materiały analityczne do strategii zostały zebrane w większości w okresie sierpień – październik 2009 r. Bazą do opracowania części opisowych strategii była m.in. Lokalna Strategia Rozwoju Krainy Szlaków Turystycznych oraz dokumenty strategiczne i programowe gmin z obszaru LGR, powiatu sulęcińskiego, słubickiego i świebodzińskiego, a także materiały informacyjno – promocyjne (np. foldery, przewodniki, broszury itp.). Pozostałe dane były kompletowane na bieżąco – przeprowadzono sondaż ankietowy opinii i oczekiwań

społecznych w zakresie kierunków działań istotnych dla rozwoju obszaru. Sporządzono dwa rodzaje ankiet, jeden z nich był skierowany w szczególności do rybaków z obszaru LGR „Wodny Świat”. Na kształt LSROR istotny wpływ miał również szczególny udział przedstawicieli kół wędkarskich z Sulęcina i Torzymia oraz Powiatowej Straży Rybackiej, dla których sprawą priorytetową jest ochrona środowiska oraz wzrost zainteresowania ekologią lokalnej społeczności. Wyniki sondażu oraz wszelkie sugestie ze strony osób zainteresowanych odegrały kluczową rolę w określeniu celów strategicznych oraz budowaniu budżetu LSROR.

W okresie opracowywania dokumentu jego projekt był dostępny w biurze LGD oraz w biurze wydziału rozwoju, przedstawiany był przy okazji spotkań organizowanych przez Powiat Sulęciński z przedstawicielami samorządów, przedsiębiorcami i organizacjami pozarządowymi.

W odniesieniu do zakresu budowy strategii kierowano się wytycznymi zawartymi w Rozporządzeniu Ministra Rolnictwa Rozwoju Wsi w sprawie szczegółowych warunków, jakim powinna odpowiadać lokalna strategia rozwoju obszarów rybackich, kryteriów wyboru lokalnej grupy rybackiej do realizacji tej strategii w ramach programu operacyjnego „Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007 – 2013.

Ostateczną treść LSROR zaprezentowano i zaakceptowano podczas Walnego Zebrania Członków stowarzyszenia Lokalna Grupa Rybacka „Wodny Świat”, które odbyło się .....lutego 2010 r. w Sulęcinie.

ROZDZIAŁ XI PLANOWANE DZIAŁANIA LGR ZWIĄZANE Z WDRAŻANIEM LSROR, W TYM PODANIE TERMINÓW KONKURSÓW NA WYBÓR OPERACJI DO REALIZACJI, W RAMACH WDRAŻANIA LSROR

Lp.	rodzaje operacji:	Rodzaj sektora, dla którego przewidziany jest konkurs	2010		2011		2012		2013		2014		2015	
			kwartały		kwartały		kwartały		kwartały		kwartały		kwartały	
			I - II	III - IV	I - II	III - IV	I - II	III - IV	I - II	III - IV	I - II	III - IV	I - II	III - IV
1	Wzmocnienie konkurencyjności i utrzymania atrakcyjności obszarów zależnych od rybactwa	publiczny			600 000,00		500 000,00		500 000,00		439 990,00			
		społeczny i gospodarczy				400 000,00	400 000,00		400 000,00					
		razem	-	-	600 000,00	400 000,00	900 000,00	-	900 000,00	-	439 990,00	-	-	-
2	Restrukturyzacja i reorientacja działalności gospodarczej oraz dywersyfikacja zatrudnienia osób mających pracę związaną z sektorem rybactwa w drodze tworzenia dodatkowych miejsc pracy poza tym sektorem	publiczny												
		społeczny i gospodarczy				600 000,00	300 000,00		300 000,00		300 000,00			
		razem	-	-	-	600 000,00	300 000,00	-	300 000,00	-	300 000,00	-	-	-
3	Podnoszenie wartości produktów rybactwa, rozwój usług na rzecz społeczności zamieszkującej obszary zależne od rybactwa	publiczny												
		społeczny i gospodarczy				800 000,00		500 000,00		500 000,00		400 000,00		
		razem	-	-	-	800 000,00	-	500 000,00	-	500 000,00	-	400 000,00	-	-
4	Ochrona środowiska i dziedzictwa przyrodniczego na 5obszarach zależnych od rybactwa w celu utrzymania jego atrakcyjności oraz przywrócenie potencjału produkcyjnego sektora rybactwa w przypadku jego zniszczenia w wyniku klęski żywiołowej lub przemysłowej	publiczny			900 000,00		800 000,00		800 000,00					
		społeczny i gospodarczy			600 000,00		200 000,00		200 000,00					
		razem	-	-	1 500 000,00	-	1 000 000,00	-	1 000 000,00	-	-	-	-	-

- **Elementy podlegające ocenie**

Do efektywnej realizacji założeń strategii niezbędnym jest utworzenie przejrzystego systemu ewaluacji własnej. Stworzenie takiego systemu oceny pozwala na permanentną obserwację prowadzonych działań oraz dokonywanie ich oceny. Rzetelne metody ewaluacji pozwolą na skuteczną weryfikację kierunków i zamierzeń projektowych określonych w LSROR. Dodatkowym atutem sprawnej ewaluacji założeń zawartych w strategii będzie możliwość efektywniejszego planowania działań w następnych latach realizacji LSROR. Ewaluacja będzie dotyczyć również sprawności funkcjonowania LGR. Będzie dotyczyć przede wszystkim sposobu i efektywności działania biura, pracowników oraz organów LGR – jakości procedur, przepływu informacji i procesowi podejmowania decyzji.

- **Kryteria, wg których będzie przeprowadzona ocena realizacji LSROR i funkcjonowania LGR**

Do głównych kryteriów, które przyjmować będą eksperci - ewaluatorzy podczas metod badań ewaluacyjnych to kryteria:

- **trafności**, pozwolą na ocenę czy przyjęte cele i przedsięwzięcia odpowiadają zidentyfikowanym problemom na obszarze objętym LSR,
- **efektywności**, określą stosunek poniesionych nakładów finansowych i ludzkich do uzyskanych rezultatów,
- **skuteczności**, pozwolą ocenić w jakim stopniu założone cele na etapie programowania zostały osiągnięte, kryterium to będzie brane głównie pod uwagę podczas ewaluacji mid – term i ex post,
- **trwałości efektów**, określą czy jest możliwość utrzymania pozytywnych efektów danego przedsięwzięcia po zakończeniu finansowania ze środków PO RYBY oraz czy możliwe będzie utrzymanie pozytywnego wpływu przedsięwzięcia na rozwój LGR

Schemat ewaluacji celów i przedsięwzięć LSROR przedstawiono w formie graficznej

- **Czas, okres i sposób dokonywania pomiaru**

LGR „Wodny Świat” przyjęło, iż zasady ewaluacji będą obejmować ocenę:

- **ex ante**, która będzie przeprowadzona przed wdrażaniem strategii i będzie miała na celu ocenić na ile planowane przedsięwzięcia są spójne z celami i działaniami zawartymi w LSR,
- **mid – term**, obejmować będzie ocenę mniej więcej w połowie realizacji strategii i pokaże osiągnięte na tym etapie wskaźniki produktu i rezultatu i dokona pierwszej oceny poczynionych założeń w LSROR,
- **ex post**, przeprowadzona zostanie trzykrotnie w trakcie realizowania strategii – po każdym dwóch latach wdrażania LSR. Ewaluacja obejmie zbadanie długotrwałych efektów podjętych działań oraz przeanalizowaniu wszystkich zrealizowanych w danym okresie dwóch lat działań i operacji pod kątem ich efektywności.

Proces ewaluacji będzie realizowany poprzez najpopularniejsze metody badań ewaluacyjnych tj.:

1. **analizę dokumentów** – zwłaszcza analiza LSROR, regulaminów organizacyjnych oraz innych dokumentów planistycznych w obrębie działania LGR,
2. **kwestionariusze ankietowe** – polegające na zadaniu pytań społeczeństwu, realizowane będzie głównie podczas spotkań i konsultacji społecznych LSROR,
3. **techniki grupowe** – będą stosowane najczęściej podczas szkoleń i spotkań informacyjnych, dotyczących LGR.

Metodologia oceny własnej realizacji celów oraz planowanych przedsięwzięć mających doprowadzić do osiągnięcia celów opierać będzie się na przedstawionych powyżej kryteriach oraz technikach badawczych

Odpowiedzialnym organem za przeprowadzanie ocen własnych będzie Zarząd LGD oraz komisja rewizyjna, które czynnie będą zaangażowane w proces ewaluacji. Od strony technicznej ewaluacja przeprowadzana będzie przez ekspertów zewnętrznych, efektem czego będzie każdorazowe opracowanie raportu ewaluacyjnego zawierającego następujące elementy:

- spis operacji zrealizowanych w minionym okresie poddawanym ewaluacji z opisem merytorycznym i skutkami finansowymi,
- opis efektów przeprowadzonych przedsięwzięć i analiza porównawcza z celami zakładanymi podczas projektowania zgodnie z przyjętymi kryteriami,
- analizę wpływu zrealizowanych operacji na osiągnięcie celów LSROR,
- uwagi i wnioski dotyczące założeń LSROR oraz sposobu funkcjonowania LGR.

Raport ewaluacyjny będzie podstawą do usprawnienia działalności biura LGR oraz dyskusji nad działalnością poszczególnych organów i procedur ich dotyczących. Wnioski wynikające z raportu ewaluacyjnego będą dyskutowane na Zarządzie LGR, który w miarę potrzeb będzie

przedstawiał projekty uchwał w celu zmian dotychczasowych procesów i założeń LSROR Walnemu Zebraniu Członków

ROZDZIAŁ XIII SPÓJNOŚĆ LSROR Z DZIAŁANAMI I OPERACJAMI PLANOWANYMI DO REALIZACJI NA OBSZARZE OBJĘTYM LSROR W RAMACH INNYCH PROGRAMÓW I STRATEGII

LSROR Lokalnej Grupy Rybackiej „Wodny Świat” jest spójna z dokumentami strategicznymi na poziomie gmin obszaru LGR oraz powiatów: sulęcińskiego, słubickiego i świebodzińskiego. Cele określone w LSROR są kompatybilne z celami określonymi w krajowych, regionalnych i lokalnych dokumentach planistycznych.

Przede wszystkim jednak cele LSROR są kompatybilne z celami LSR Stowarzyszenia „Kraina Szlaków Turystycznych – Lokalna Grupa Działania”. Doświadczenie przy tworzeniu LGD oraz pisanie LSR miało kluczowe znaczenie przy określaniu misji, celów i przedsięwzięć LGR. Co więcej, nazwa „Wodny Świat” wywodzi się z LSR Krainy Szlaków Turystycznych, gdyż tak nazywa się jeden z czterech zaplanowanych do utworzenia tematycznych szlaków turystycznych. Dobrze układająca się współpraca Zarządu LGD z władzami gmin ją tworzących była zachętą i naturalną konsekwencją utworzenia na tym obszarze również Lokalnej Grupy Rybackiej. Cel 1 LSR – *Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez pobudzanie aktywności lokalnej* oraz 2 – *Wzrost atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej regionu* są ściśle powiązane z celami 1 i 2 (1. *Zrównoważone wykorzystanie zasobów kulturowych, historycznych i przyrodniczych obszaru "Wodnego Świata"*, 2. *Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez pobudzanie aktywności społeczno-gospodarczej mieszkańców*) Lokalnej Strategii Rozwoju Obszarów Rybackich LGR „Wodny Świat”.

Wśród celów strategicznych opisanych w **Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego (aktualizacja z horyzontem czasowym do 2020 roku)** znajduje się cel 4 - *efektywne, prorozwojowe wykorzystanie zasobów środowiska przyrodniczego i kulturowego*. Cel obejmuje m.in. działania ukierunkowane na wykorzystanie potencjału województwa dla rozwoju turystyki, promocję walorów turystycznych i stworzenie systemu informacji turystycznej. Wskazany cel 4 znajduje rozwinięcie w **Strategii Rozwoju Turystyki Województwa Lubuskiego**. Dokument ten przede wszystkim wskazuje na ogromną rolę

turystyki dla rozwoju województwa ze względu na potencjał regionu oraz oczekiwania i potrzeby społeczne.

Cele Lokalnej Strategii Rozwoju Obszarów Rybackich pokrywają się z celami określonymi w strategiach rozwoju gmin wchodzących w skład LGD. W związku z tym, że Ziemia Lubuska posiada szereg walorów przyrodniczych (bogatą florę i faunę, wody jezior, łagodny klimat), twórcy wszystkich tych strategii dostrzegają kluczową rolę turystyki dla rozwoju regionu. Mnogość celów zgromadzonych w strategiach ośmiu gmin sprawia, że poniżej zostaną tylko zasygnalizowane ich związki z celami zdefiniowanymi w LSROR.

W **Strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy Łągów Lubuski** zdefiniowana została misja: „Położenie geograficzne i zasoby środowiska przyrodniczego stymulatorem zrównoważonego rozwoju gminy Łągów”. Poszczególne cele główne wskazane w strategii gminy są spójne z celami LSROR – cel 1 (rozwój turystyki i rekreacji jako głównej gałęzi gospodarki), cel 2 (rozwój infrastruktury technicznej i komunalnej gwarantem poprawy stanu przyrodniczego i ożywienia gospodarczego).

Twórcy **Strategii Ekorozwoju Gminy Lubrza** określili cel polegający m.in. na społecznym i gospodarczym rozwoju gminy gwarantującym jej ekorozwój. Osiągnięcie celu zagwarantuje realizacja celów szczegółowych, a mianowicie: wzrost poziomu świadomości społecznej i ekologicznej, aktywizacja społeczna mieszkańców oraz wykorzystanie potencjału przyrodniczego.

Cele LSROR są zgodne również z celami głównymi **Strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy Ośno Lubuskie do roku 2010**: cel 2 – *ochrona środowiska naturalnego*, cel 6 – *rozwój turystyki* oraz cel 7 – *działalność oświatowa, kulturalna i upowszechnianie sportu*.

Podstawą rozwoju gminy wskazaną w **Strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy Sulęcín** jest rozwój przedsiębiorczości. W obszarze zainteresowania LGR leży wzrost aktywności społeczno – gospodarczej mieszkańców, tym samym między LSROR a strategią rozwoju gminy istnieje duża zależność. Występuje również spójność innych celów strategii z celami LSROR, m.in. *dalszy rozwój infrastruktury turystycznej, podnoszenie świadomości ekologicznej*.

Wśród celów głównych określonych w **Strategii Rozwoju Gminy Torzym 2005-2020** warto wskazać te, które w największym stopniu są spójne z celami LSROR: cel 1 – *rozwój gospodarczy poziomu życia mieszkańców i warunków dla tworzenia nowych miejsc pracy* (w tym m.in. *tworzenie warunków do rozwoju gminy i powstawania nowych miejsc pracy oraz ochrona istniejących miejsc pracy*), cel 3 – *wykorzystanie przestrzeni terytorialnej, zasobów środowiska naturalnego i kulturowego, przeciwdziałanie zjawiskom wykluczenia społecznego poprzez równy dostęp do edukacji, ochrony zdrowia, kultury, sportu, pomocy społecznej*). Cele te pokrewne są z celem I i II Lokalnej Strategii Rozwoju Obszarów Rybackich, zwłaszcza, że twórcy Strategii Rozwoju Gminy Torzym podkreślają konieczność aktywizacji mieszkańców wsi oraz wykorzystania potencjału przyrodniczego i kulturowego.

W **Strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy Słońsk na lata 2007-2013** została opracowana misja: „Wzrost poziomu życia mieszkańców, z przestrzeganiem zasad ochrony środowiska i zachowaniem unikalnego krajobrazu”. Wśród celów strategicznych można odnaleźć silne powiązania z celami LSROR np. cel 2 – *Wszechstronny rozwój infrastruktury społecznej* (w tym m.in. *rozwój aktywności społeczności lokalnej w gminie, rozwój i promocja turystyki w gminie*), cel 3 – *Wielofunkcyjny rozwój wsi i zachowanie środowiska naturalnego* (w tym: *poszerzenie obszarów o wysokich walorach przyrodniczych, ochrona wód powierzchniowych i podziemnych*).

W **Strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy Krzeszyce** został sformułowany cel nadrzędny - *wysoka jakość życia mieszkańców wynikająca z rozwoju gospodarczego gminy umożliwiająca wykorzystanie walorów przyrodniczych i potencjału*. Gmina Krzeszyce to gmina rolnicza charakteryzująca się tradycjami kulinarnymi. Niestety, obecnie potencjał gminy nie jest do końca wykorzystany. Realizacja celów LSROR koncentrujących się przede wszystkim na rozwoju turystyki to duża szansa dla gminy. Podobnie - formułując cele - oceniają sytuację twórcy Strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy Krzeszyce.

Gmina Lubniewice to turystyczna perła ziemi lubuskiej. **Strategia Zrównoważonego Rozwoju Lubniewice** koncentruje się przede wszystkim na turystyce jako na jej głównym czynniku rozwoju. Cel strategiczny brzmi: *Zapewnienie rozwoju funkcji turystycznych jako głównego źródła zasilania wielofunkcyjnego rozwoju*, co powoduje, że powiązania między tym dokumentem a LSROR są bardzo ściśle powiązane.

Lokalna Strategia Rozwoju Obszarów Rybackich jest spójna ze strategiami: powiatu sulęcińskiego oraz powiatów, na terenie których zlokalizowane są gminy LGR (świebodzińskiego i słubickiego). Wśród najważniejszych celów wskazanych w **Strategii Zrównoważonego Powiatu Sulęcińskiego na lata 2009-2014** znajduje się *wzrost atrakcyjności lokalnego rynku pracy, zapewnienie rozwoju gospodarczego powiatu oraz zapewnienie rozwoju turystyki, kultury i sportu*. Przywołane cele pozostają w bezpośrednim związku z celami LSROR, które nawiązują również do celów wskazanych w strategiach pozostałych powiatów częściowo wchodzących w obszar LGD:

- **Strategia Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Słubickiego** (dokument wymienia trzy cele główne pokrewne z celami LSROR – *wspieranie rozwoju gospodarczego powiatu, wszechstronny rozwój infrastruktury społecznej oraz wielofunkcyjny rozwój wsi i zachowanie środowiska naturalnego*);

- **Strategia Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Świebodzińskiego** (cel strategiczny powiatu zgodny z celami Lokalnej Strategii Rozwoju Obszarów Rybackich: *poprawa konkurencyjności i wzrost atrakcyjności powiatu, tworzenie warunków do wszechstronnego rozwoju zasobów ludzkich*).

Cele Lokalnej Strategii Rozwoju Obszarów Rybackich są również zgodne z celami planów odnowy miejscowości zlokalizowanych na terenie LGR. Wszystkie dokumenty wskazują bowiem, podobnie jak LSROR, na konieczność poprawy estetyki miasteczek i wsi, rozwój turystyki poprzez wykorzystanie zasobów przyrodniczych oraz na konieczność aktywizacji społeczności lokalnej.

Cele LSROR są zgodne również z zapisami **Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka**. Dotyczy to przede wszystkim wskazanych w PO IG działań związanych z inicjowaniem działalności innowacyjnej poprzez identyfikowanie, weryfikację innowacyjnych pomysłów o dużym potencjale rynkowym, wsparciem tworzenia na ich bazie przedsiębiorstw z sektora MSP, wsparciem MSP na początkowych etapach wzrostu oraz przedsięwzięciami niezbędnymi z punktu widzenia promocji turystycznych walorów Polski, w tym tworzeniem nowych, innowacyjnych typów produktów i usług turystycznych, tworzeniem systemu informacji turystycznej, inwestycjami w zakresie produktów turystycznych o

znaczeniu ponadregionalnym, w tym inwestycji przyczyniających się do poprawy jakości usług turystycznych (Oś priorytetowa 6. Polska gospodarka na rynku międzynarodowym).

Główny cel **Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko** – *podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej Polski i jej regionów poprzez rozwój infrastruktury technicznej przy równoczesnej ochronie i poprawie stanu środowiska, zdrowia, zachowaniu tożsamości kulturowej i rozwijaniu spójności terytorialnej* – jest także silnie powiązany z celami i działaniami zdefiniowanymi w LSROR. Ze względu na dużą atrakcyjność przyrodniczą obszaru LGR, liczne rezerwy przyrody i obszary chronione, ochrona środowiska jest jednym z kluczowych aspektów w działalności LGR. Szczególny nacisk w realizacji zadań związanych z promocją turystyki oraz rozwijaniem potencjału turystycznego obszaru położony jest na kwestie związane z ekologią.

Osiągnięcie celów zdefiniowanych w LSROR zapewni obszarowi wsparcia zrównoważony rozwój, a ich znaczenie podkreśla spójność z innymi dokumentami strategicznymi.

ROZDZIAŁ XIV OKREŚLENIE PROCEDUR UNIEMOŻLIWIAJĄCYCH NAKŁADANIE SIĘ POMOCY, W PRZYPADKU GDY LGR PLANUJE REALIZACJĘ OPERACJI I DZIAŁAŃ W RAMACH INNYCH PROGRAMÓW WSPÓŁFINANSOWANYCH ZE ŚRÓDKÓW POCHODZĄCYCH Z BUDŻETU UNII EUROPEJSKIEJ

W strukturze organizacyjnej biura stowarzyszenia wyróżnia się:

- Kierownik ds. wdrażania LSROR,
- Biuro LGR (pracownik administracyjno – techniczny, specjalista ds. obsługi beneficjentów),
  - a. upowszechnianie programu PO RYBY wśród mieszkańców obszarów gmin należących do stowarzyszenia,
  - b. Przygotowywanie organizacyjne prac związanych z przyjmowaniem wniosków od beneficjentów,

- c. Obsługa posiedzeń komitetu,
  - d. Przyjmowanie i rejestracja wniosku,
  - e. Prowadzenie korespondencji z beneficjentami,
  - f. Udzielanie informacji i wyjaśnień beneficjentom, pomoc przy wypełnianiu wniosków,
- Zespół ds. wdrażania LSROR (koordynator ds. rozwoju rybactwa, koordynator ds. aktywizacji społeczności lokalnych, koordynator ds. rozwoju przedsiębiorczości),
    - a. Współpraca z przedstawicielami sektora społecznego i gospodarczego w realizacji przedsięwzięć określonych w LSROR,
    - b. Współpraca z innymi instytucjami zajmującymi się wdrażaniem programów operacyjnych,
    - c. Współpraca zagraniczna, i realizacja krajowych projektów współpracy,
    - d. Opracowywanie i składanie wniosków stowarzyszenia do krajowych instytucji wdrażających oraz instytucji zagranicznych udzielających dotacji finansowych,
- Księgowa

Pracownicy	planowana data zatrudnienia	wymiar czasu pracy	obowiązki pracownika	program, z którym związany jest dany obowiązek	czas pracy, który dany pracownik poświęca na realizację danego obowiązku
Kierownik ds. wdrażania LSROR	listopad 2010	40h/tydzień (pełny etat)	Organizacja pracy biura LGR w celu prawidłowego wykonywania zadań Wydawanie poleceń pracownikom i kontrola ich realizacji Kontrola czasu pracy zatrudnionych pracowników Ustalanie harmonogramu urlopów pracowników i członków Zarządu oraz prowadzenie rejestru urlopów Wykonywanie uchwał Zarządu i poleceń Prezesa związanych z działalnością stowarzyszenia Utrzymywanie kontaktów i prowadzenie korespondencji z instytucjami finansowymi w zakresie finansowania działalności stowarzyszenia Utrzymywanie kontaktów i prowadzenie korespondencji z instytucją wdrażającą w zakresie zadań realizowanych przez stowarzyszenie Prowadzenie bieżących spraw Stowarzyszenia	PO RYBY 2007-2013	
Prowadzenie rejestru pism przychodzących i wychodzących	RZ	pełny		RYBY 2007-	

			Przygotowanie organizacyjne i obsługa posiedzeń Zarządu, Walnego Zebrania Członków oraz Komisji Rewizyjnej i Komitetu Utrzymywanie porządku i czystości w pomieszczeniach biura oraz troska o jego wyposażenie Zapewnia obsługę dyżurów pełnionych przez członków Zarządu Wykonywanie wszelkich innych czynności gwarantujących właściwe funkcjonowanie stowarzyszenia pod względem administracyjnym i organizacyjnym Współpraca z księgową	
specjalista ds. obsługi beneficjentów),	Grudzień 2010	40h/tydzień (pełny etat)	Współpraca z beneficjentami Szkolenie beneficjentów i pomoc w sporządzaniu wniosków Sporządzanie okresowych analiz i raportów dotyczących gmin objętych LSROR Obsługa posiedzeń Komitetu Prowadzenie działań informacyjnych, promocyjnych i kulturalnych związanych z obszarem LGR, realizacją LSROR oraz działalnością LGR Obsługa klientów (mieszkańców) udzielanie odpowiedzi i wyjaśnień, przyjmowanie wniosków i składanych postulatów przez mieszkańców dotyczące wdrażania LSROR	PO RYBY 2007-2013

koordynator ds. rozwoju przedsiębiorczości	Styczeń 2011	16h/tydzień (2/5 etatu)	Współpraca z lokalnymi organizacjami zrzeszającymi przedsiębiorców	PO RYBY 2007-2013	
koordynator ds. aktywizacji społeczności lokalnych	Styczeń 2011	16h/tydzień (2/5 etatu)	Współpraca z lokalnymi organizacjami społecznymi	PO RYBY 2007-2013	
			Inicjowanie i pomoc lokalnym społeczności w tworzeniu nowych organizacji pozarządowych		
			Prowadzenie szkoleń i spotkań aktywizujących		
			Analiza programów i poszukiwanie źródeł finansowania w zakresie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego		
koordynator ds. rozwoju rybactwa	styczeń 2011	16h/tydzień (2/5 etatu)	Współpraca z podmiotami sektora rybackiego	PO RYBY 2007-2013	
			Inicjowanie i pomoc podmiotom sektora rybackiego w sporządzaniu wniosków		
			Analiza programów i poszukiwanie źródeł finansowania w zakresie rozwoju rybactwa		
			Prowadzenie szkoleń i spotkań aktywizujących		
koordynator ds. udzielania informacji i wyjaśnień beneficjentom, pomoc przy wypełnianiu wniosków					

			Analiza programów i poszukiwanie źródeł finansowania w zakresie rozwoju przedsiębiorczości		
			Prowadzenie szkoleń i spotkań aktywizujących		

W przypadku realizowania przez LGR „Wodny Świat” innych oprócz osi 4 PO RYBY - projektów, finansowanych z innych programów finansowanych ze Śródków Unii Europejskiej, dla uniknięcia nakładania się uzyskanej pomocy będą stosowane w/n mechanizmy zabezpieczające.

- Każda umowa o pracę zawierana przez LGR będzie sporządzona w sposób respektujący następujące zasady:
  - wykaz obowiązków i zadań musi być sporządzony w rozbiciu i ze wskazaniem poszczególnych projektów/operacji/przedsięwzięć realizowanych przez LGR z pomocą środków pochodzących z budżetu UE, na rzecz których te obowiązki i zadania są wykonywane;
  - umowa musi odrębnie określać czas pracy przeznaczony na wykonanie obowiązków i zadań odnoszących się do poszczególnych projektów/operacji/przedsięwzięć realizowanych przez LGR z pomocą środków pochodzących z budżetu UE. łączny wymiar czasu pracy nie może przekroczyć wielkości maksymalnych dopuszczonych w Kodeksie Pracy;
  - wysokości wynagrodzenia z tytułu umowy o pracę musi być określona w rozbiciu na składowe i ze wskazaniem poszczególnych projektów/operacji/przedsięwzięć realizowanych przez LGR z pomocą środków pochodzących z budżetu UE, z budżetu których dana składowa wynagrodzenia jest finansowana.

- Na każdym dokumencie księgowym stanowiącym dowód poniesienia kosztów muszą być w sposób trwały umieszczone informacje o tym, ze środków jakiego programu te koszty zostały pokryte. W przypadku kosztu współfinansowanego z dwóch lub więcej programów musi być podana informacja o tym, jaką część tego kosztu finansują poszczególne programy. Poza tym sposób podziału kosztu między poszczególne programy powinien być merytorycznie uzasadniony.
- LGR utworzy odrębne rachunki bankowe do obsługi każdego projektu/operacji/przedsięwzięcia realizowanego przez LGR z pomocą środków pochodzących z budżetu UE.
- Każdy projekt/operacja/przedsięwzięcie realizowane przez LGR z pomocą środków pochodzących z budżetu UE będzie miał wyznaczoną osobę bezpośrednio odpowiedzialną za jego wykonanie i prawidłowe wydatkowanie środków.
- Zarząd LGR zapewni dobry przepływ informacji między zespołami realizującymi różne projekty/operacje/przedsięwzięcia, na przykład organizując co najmniej raz w miesiący narady robocze z udziałem wszystkich osób odpowiedzialnych za ich wykonanie,
- Każdy wniosek o pomoc, przygotowywany przez LGR, będzie zawierał analizę ryzyka w zakresie możliwości nakładania się tej pomocy z pomocą, którą LGR uzyskało wcześniej z osi 4 PO RYBY lub innych programów finansowanych ze środków UE oraz propozycje mechanizmów, które należy zastosować w celu uniemożliwienia nakładania się pomocy.

koniec